

REDACTIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2-50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

ac 1 și garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sânt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 6.

Fondul Iancu.

După știrile ce avem, d. T. Liviu Albini, care acum de trei luni este ținut în temnița din Alba-Iulia, în afacerea fondului pentru ridicarea unui monument pe mormântul lui Avram Iancu, se găsește într-o stare înfloritoare: virit într-o celulă murdară și sub regim din cale afară aspru, așa că nu numai sănătatea dar și chiar viața îi este primejduită.

Și ce e mai trist este, că nu se poate prevedea sfârșitul barbarei înscenări, căreia a căzut victimă. Nici instrucția nu se mai sfârșește, nici nu se ține judecată asupra lui, nici nu-l eliberează.

Nicăiri în lume, nici chiar în Turcia, și până acum nici sub regimul „liberalismului“ maghiar nu s'a mai pomenit o asemenea năpustire a puterii tatului asupra unui om nevinovat. Și pentru-ce? Pentru-că a cucerit să zădărnicească confiscarea fondului Iancu de către sbirii „ideii de stat“.

Vom dovedi ceea-ce zicem.

În vara anului 1895 agenții guvernului au pronunțat confiscarea fondului Iancu. Se înțelege fără drept și fără lege, căci nu vreau să știe care lege a putut legitima o asemenea măsură. Dl T. Liviu Albini a avut însă prevederea ca să aducă fondul în siguranță, înainte de sevirișirea confiscării, predându-l dlui Ioan Slavici din București. Când apoi a venit confiscarea, el a fost în stare de a documenta cu chitanțe neîndoelnice că fondul nu mai este în păstrarea sa.

Astfel acest act de volnicie a fost zădărnicit de-ocamdata. Urmărirea s'a sistat, căci în pripă nu s'a găsit nici un motiv plausibil de a o continua, dat fiind că nici o lege nu oprea pe dl I. T. Liviu Albini ca să depună fondul unde va voi și să grijească cum va ști mai bine de păstrarea lui intactă.

Mai târziu s'a găsit însă mijlocul de a se putea acăța din nou de această afacere care nu-l privește pe guvern. Unele foi guvernamentale ungurești au început să lanseze bâneli că fondul Iancu ar fi fost cheltuit.

Din nenorocire această îngrijorare a guvernamentalilor ca să nu se prăpădească un fond românesc, pe care ei însuși au voit să-l prăpădească confiscându-l, n'a avut darul de a deschide ochii unor confrăți români ai noștri, ei printr-o pătimăse orbire, și-au însușit bânelurile foilor ungurești, ba le-au prefăcut chiar în formale denunțări.

Din cele publicate deja, cetitorii noștri știu apoi ce a urmat.

Tribunalului i-s-au dat acte care dovedesc că dl Albini a încredințat banii spre păstrare altor frați din România, cari de altfel au contribuit și ei

pentru sporirea acestui fond, căci bani s'au adunat și acolo.

— Nu ne mulțumește declarația unor simpli particulari, pe care nu suntem dator să-i credem, — zicea mai apoi justiția maghiară, — ci ne trebuie „libelul“ dela bancă unde au fost depuși banii, ca să vedem când au fost depuși.

Toți juristii neprăocupați din lumea întreagă vor admite că aceasta nu poate privi cătuși de puțin procesul dlui T. Liviu Albini. Căci de o parte dnii Dimitrescu și Bibicescu puteau foarte bine să nu depună banii nicăiri, ci să-i păstreze în saltarele dlor, ear de alta, chiar dacă ar fi existat pentru dlor obligamentul depunerii, pentru neobservarea lui nu poate fi tras la răspundere dl T. Liviu Albini. Nu încap deci îndoială că justiția maghiară a mers departe de tot în exigențele sale.

Și totuși, având în vedere suferințele unui nevinovat, dnii Dimitrescu și Bibicescu au satisfăcut și această ciudată pretensiune, sperând că procesul se va curma cu o oră mai curând. Nu s'a putut trimite însă „libelul“, căci Fondul Iancu este depus la Banca Națională a României, ear acesta bancă, nefiind o simplă casă de păstrare, nu dă „libele“ ci recipise după depozitele ce primește. Se înțelege că nu s'a trimis nici recipisa, căci acesta este o hârtie negociabilă și a o trimite ar fi fost egal cu a trimite banii. S'a trimis însă un certificat iscălit de înalții funcționari ai Băncii Naționale a României, investit cu sigilul băncii și legalizat de guvernul românesc și de Consulatul austro-ungar. În acest certificat se atestă în mod oficial că Fondul Iancu este depus de dnii Dimitrescu și Bibicescu spre fructificare la acea bancă din 1895, arătându-se și suma la care a crescut de atunci încoace.

Dar de când s'a trimis ultimul din toate aceste acte doveditoare, a trecut o lună de zile și dl T. Liviu Albini este încă tot în temniță.

Ei bine, ce fel de justiție este aceasta? Să ridici pe un om noaptea cu gendarmii; să-l arunci în temniță și să-i zici: „Ești hoț, dovedește că n'ai furat!“ în loc ca acuzatorii lui să-i dovedească vina.

Ca să lungească încă temnița pentru Albini aflăm, că s'ar fi trimis la București o comisie rogatoare, ca judele de instrucție de acolo să asculte și pe dnii I. Pr. Dimitrescu și I. G. Bibicescu. Ce să-i mai asculte? N'au mărturisit ei destul de clar și categoric, într-o declarație legalizată de însași Consulatul austro-ungar, că banii sunt la dînșii și iau toată răspunderea pentru ei?

Adevărul este, că guvernul voiește să pună mâna cu ori-ce preț pe acest fond. Ear' bietul T. Liviu Albini este ținut la propreală, nu pentru-că l-ar bănuși cineva că a cheltuit fondul pentru trebuințele sale, ci ca un fel de ostăteț, până când fondul va ajunge în mâinile guvernului unguresc, fie și din fundul pământului.

Să ni-se ierte însă a o spune, că aceasta este o justiție vrednică de

d'al de Athanasios, dar' nu de un stat de drept.

În fața absurdei pretenții a Tribunalului din Alba-Iulia, asigurăm pe onorabilii dnii Dimitrescu și Bibicescu, că este convingerea și dorința tuturor amicilor noștri, între care se găsesc inițiatorii și majoritatea contribuitorilor fondului, și este în același timp convingerea și dorința tuturor Românilor de bine, că „Fondul Iancu“ la nici o întâmplare nu poate fi extradat autorităților ungurești. Binevoiască numai actualii lui deținători a-l păstra liniștiți înainte, până când aceia cari l-au adunat și aceia dela care s'a adunat li-l vor cere, sau mai bine zis, până când va sosi momentul ca să poată fi predat destinațiunii sale. Românii au toată încrederea că până atunci fondul în bune mâni se află.

Suntem mai departe siguri că însuși amicul nostru T. L. Albini nu dorește să-și redobândească libertatea cu prețul extradării fondului. Îl deplângem ca pe o victimă a celei mai barbare înscenări, dar' nu ne îndoim că va preferi să îndure ori-ce chinuri, decât să scape printr'un act umilitor, care guvernul maghiar se vede că-l vrea și dela întruaga națiune românească. De frică nu vom da fondul, care poporul nostru l-a strins din pietate pentru un erou iubit al seu.

Aceasta să se știe!

Grecii și Ungurii. Dacă e să credem ziarelor maghiare, la Atena tinărul deputat George Filaretos a scos o carte. În care între altele scrie că Grecia numai așa va putea s'o mai ducă, dacă în privința patriotismului va lua pildă dela Unguri...

Se vede că Grecii tot n'au învățat minte nici după bătăia ce au mâncat tocmai pentru-că se lăsaseră conduși de șovinism (ca Ungurii) și s'au apucat d'un lucru — războiul cu Turcia — care trecea peste puterile lor, după cum tot muncă de felul acesta săvârșesc Ungurii punându-și gând să ne facă o apă pe toți căți trăim în țeara aceasta.

Filaretos zice că l-a studiat pe Unguri — cu prilejul mileniului, când a fost la expoziția din Budapesta.... Va fi petrecut atunci, desigur, mai mult prin „Ös-Budavár“, locul de orgie cum nu se mai pomeneste de cât între fi lui Árpád.

Ungurii sunt foarte fericiți că tot s'a mai găsit în lume un popor care-i admiră. S'ermanii — și unii și alții!

EI ÎNTRE EI. Lovitura ce a dat guvernul unguresc libertății de presă introducând contra ziarelor socialiste censură, și contra libertății personale prin percheșițiile ce a făcut alaltăieri noaptea în locuințele a 11 căpetenii socialiste din Budapesta, a îngrozit și pe ziarele maghiare nesocialiste. Toate — afară de cele plătite de guvern — protestează.

„Alkotmány“ (dela 5/17 c., scrie despre această mișcare un articol intitulat „Hoții cavaleri“. „Budapesti Hirlap“, tot într'un articol de fond dovedește cu legea că guvernul n'a avut drept să trimită în vreme de noapte și să rescrolească casa a 11 cetățeni maghiari. Cel puțin poliția nu avea dreptul să încă acest lucru fără hotărâre judecătorească. Chiar „Magyar Hirlap“ se

ridică puternic împotriva acestor selbăției ale guvernului.

Spre federalism! Se pare că actualul guvern austriac tot nu va putea-o s'o ducă, ci e vorba de o schimbare. Capul noului guvern ar fi contele Francisc Thun, care și lucrează deja la compunerea noului cabinet. Venind el la putere, s'ar înființa starea de lucruri ce era înainte de 1873. S'ar face, cu alte cuvinte, un pas mare spre federalism.

Cine sunt socialiști? În numărul dela 16 Febr. „Budapesti Hirlap“ publică o dare de seamă despre tulburările socialiste. Un redactor său s'a dus adevărat la fața locului pentru a se convinge de cele petrecute.

Vorbind cu vicișpanul comitatului Szabolcs, redactorul maghiar a întrebat că din ce nație se recrutează mai ales socialiștii?

Vicișpanul a răspuns următoarele:

„Cei mai selbăteci socialiști sunt Ungurii de legea gr. catolică ear cât despre cei calvini, aceștia încetul cu încetul, toți se lapadă de legea creștinească și se fac socialiști, cari nu mai cunosc nimic sfânt.

Scrisori.

Cătră Rectorul Universității din Budapesta, dl Michael Herczegh.

II

Preastimate Domnule Rector,

Ceea ce afirmi, dle Rector, despre „imigrațiunea Românilor din Tracia, sub Andrei II“, este o fabulă istorică, este o născocire tendențioasă politică.

Invențiunea Roesleriană, cumpărată cu bani grei prin guvernul „rasei dominante“ dela renegatul Hundsdorfen-Hunfalvy, a făcut un fiasco complet în lumea științifică modernă. Prea s'a deochiat tendența politică a șovinismului maghiar în această chestie.

Existența noastră pe tot teritoriul cucerit de divul Traian, limba și obiceiurile noastre populare, tipul nostru etnic, și mai ales numirea noastră genetică, sunt documente vii și elocvente, că noi suntem moștenii legiunilor și a-le coloniilor traiane. Că s'au străcurat multe elemente în elementul primitiv roman: o admitem cu toții. Că e o minune, că în mijlocul atâtor invaziuni barbare ne-am conservat cu conștiință intactă: e lucru admis de toți scrutații serioși. Dar' că un popor de milioane ne-am străcurat pe nesimțite din Iliricum, din Tracia, că deodată ne găsim aici, s'au acolo de unde am venit ca ieri, nici pomană de noi: asta e un joc de fantazie, susținut numai pentru-că e binevenit pentru o altă fantazie politică, tot atât de ineptă.

Quinet, Cesare Cantu, Angelo de Gubernatis, marele filolog Diez, marele romanist Weigand, și o pleiadă întreagă din cei mai iluștri savanți istorici, sunt cu noi. Celebrul istoric francez Sayous, în opul său foarte măgulitor maghiarilor „L'histoire des Hongrois“ spune hotărît și el, că teoria Hundsdorferiană nu poate sta în fața criticii științifice.

Suntem deci, în patria noastră, pe pământul nostru strămoșesc, care a fost o parte din Dacia-Traiană.

Aici ne-au găsit Maghiarii, pe timpul migrațiilor popoarelor, ca un val puternic al invaziunilor barbare. Nu ne-au cucerit, nu ne-au subjugat nici odată. Insuși „Anonimus Belae regis notarius” spune despre pacea încheiată între aceste două popoare: „*dexteram dantes pactum fecerunt*”. Sau crezi, dle Rector, că strămoșii noștri pân' de atunci a primit prin acel „pactum”, „hegemonie” sau „rasă dominantă” asupra lor, sau „toleranță politică marinimoasă”?

Dar' în ce hal ai ajuns, dle Rector, cu istoria patriei, se vede în mod palpabil din următoarele.

D-Ta enunți cu o siguranță surprinzătoare, că Românii s'au strecurat prin Transilvania pe timpul regelui Andrei II, carele a domnit dela 1205—1222. Ei bine, Episcopul Paul, carele atâtea a scris despre români sub firma „Anonimus Belae regis notarius”, după cum ne atestază Georgiu Fejér în „Codex Dipl. Decretum originale Andrae II, pag. 5—6.”, a fost Cancelarul lui Bela II pe la anul 1140—41.

Unde ai pune, dle Rector, sutuța de ani, ce trece între aceste două date istorice?

În morala evanghelică se află statorită o maximă formidabilă pentru cei fărădelege: „*mentita est iniquitas sibi*”. Adecă *fărădelegea, mai iute sau mai târziu, pe sine să dă de gol*. Astfel e și cu istoria, care este „*magistra vitae*”, sanctuarul popoarelor. Pe cel ce întortochiază sau falsifică istoria, cum faceți unii din d-voastră, d-le rector, istoria îl vedește și îl dă de gol.

În alinea a doua a scrisoarei d-tale, d-le rector, enumeri în ordine cronologică imigrația unor popoare, a Sașilor, a Sârbilor, a Rutenilor și expuni conform realității, cum aceste popoare, nu numai că și-au conservat toate drepturile avute în patria natală, ci au mai și câștigat drepturi și privilegii noi, garanții pentru desvoltarea lor în viața proprie religioasă, culturală, civilă, cu un cuvânt: națională. Ce e mai mult, precum însuși constatezi, aceste popoare toate au avut organizația lor proprie, o autonomie completă, până la independență de toate celelalte popoare conlocuitoare, fiind supuși imediat numai persoanei Regelui.

Foarte drept și adevărat! Astfel a fost alcătuită Ungaria, din popoare, din națiuni autonome, libere, independente una de alta, supuse toate numai Regelui. Adecă Ungaria a fost un stat politnic, o adevărată și reală confederație de popoare, numai singur numirea de „confederație” i-a lipsit.

Și istoria ne spune, că Ungaria atunci a fost mare și puternică, deși n'a fost stat național maghiar, precum nici azi nu este. Tăria și puterea țării au fost inimile cetățenilor îndestulți, cari luptându-se pentru patria comună „Ungaria”, s'au luptat și pentru națiunea proprie, pentru căminul sfânt și scutit al familiei, pentru libertatea sa proprie națională.

Nefericirea patriei comune se începe cu velleitățile separatistice ale lui Zapolea, și se continuă prin rebeliunile protestantismului maghiar, carele de ura Austriei catolice închină Transilvania și Ungaria semilunei barbare, dând lumii creștine spectacolul scandalos, că 40.000 de maghiari sub Tököli formează arier-garda lui Koeprili-bașa când acesta amenința exterminarea culturii creștine sub păreții Vienei, liberate de Sobiesky.

Adevărul istoric e deci: că Ungaria a fost fericită, mare și puternică, câtă vreme popoarele ei au putut trăi liniștite și neconturbate în existență, în cultura, în desvoltarea lor națională; răul se începe cu velleitățile separatistice ale maghiarismului, și ține treptat cu arogarea neadmisibilă de „hegemonie” de „rasă dominantă” cea ce n'a existat nici odată, și nu va exista în veci.

Foarte greșești prin urmare, d-le rector, când afirmi, că se plânge cineva, că în veacurile trecute popoarele nemaghiare ar fi fost toate și deopotrivă oprimate și ne-

dreptățite în Ungaria. Ferește Doamne! Asta nimeni nu o spune. Ungaria de mult n'ar fi pe fața pământului, dacă noi, popoarele nemaghiare nu o susțineam, ca patria noastră comună, în contra maghiarismului destructiv și rebel, care o închinaseră Turcilor.

Străbunii noștri români, precum și celelalte popoare, — au trăit liberi și independenți sub Kneazii și sub Voivozii lor, coordinați cu celelalte popoare, prin dependență egală dela capul statului. În anul 1291 regele Andrei III ține Dietă în Alba-Iulia, „*Cum nos cum universis nobilibus saxonibus siculis et vlahis... congregationem fecissemus*” etc...

Horvath Mihály, istoricul de frunte al Maghiarilor, zice la locul acesta în cartea sa: „*Magyarország Történelme*” II kötet 122 lap (Bp. 1872): „*ime az oláhok még az orszög rendei közé tartoztak*”. Ear' în alte documente publice se vorbește despre: „*terra Blaccorum*”, „*terrae Olachorum*” etc.

Asemeni documente sunt și pentru celelalte națiuni nemaghiare din patrie, pe cari a le reproduce aici e de prisos, deoarece-
Insuși D-Ta, d-le rector, constatezi, că autonomia popoarelor nemaghiare în Ungaria a fost atât de largă, încât fiecare forma „un stat în stat”.

Să ne oprim aci, și vom face deducerile juste, cari de sine se derivă din cele premise. Dr. Vasile Lucaciu.

UN MARE PROCES.

La 13/25 Februarie se va judeca înaintea tribunalului din Arad procesul pornit împotriva dlor învățători Heret și Costin, precum și a altor 6 locuitori țărani din Moroda pentru-că mai acum trei ani ar fi primejdul statul unggar cântând „*Hora Ligci*”.

Ceea-ce este trist în acest proces, e faptul că procesul s'a pornit de stăpânire pe temeiul părei unor Români uități de sine, cari trăiau în dușmănie cu numiții învățători.

Ca martori vor fi chemați o mulțime de oameni.

Procesul acesta s'a mai judecat odată, când Românii de treabă au fost apărați de dnul avocat Dr. Stefan C. Pop.

În lipsă de dovezi, s'a amânat însă. Vom vedea ce va ieși acum, când părății vor fi apărați tot de dnul Dr. Stefan C. Pop; d-sa desigur va avea cuvinte aspre pentru prăpădiții de Români cari s'au făcut coadă de topor în mâinile stăpânirii ungurești. Vom da și noi numele lor, precum vom arăta și rușinea ce vor păți.

Din Bucovina.

Adunarea alegătorilor români din Câmpulung.

Adunarea alegătorilor români ținută la 2/14 c. în edificiul comunal de zelosul deputat Dr. George Popovici a fost cercetată de aproape 1000 țărani din toate comunele districtului. Galeria era ocupată de o cunună frumoasă de dame. Adunarea a fost presidată de protopopul Balmoș, care a salutat călduros în numele adunării pe Dr. Popovici.

A urmat apoi darea de seamă a D-rului Popovici, schițând situația politică și raportând despre activitatea clubului român din parlament. Mai departe amintește volnicile recente din districtul Câmpulungului exprimându-și speranța, că noul president al țării va delătura abuzurile și atacurile față de autonomia comunală și libertatea electorală, desvoaltă apoi programul seu

agrar referitor la îmbunătățirea stării economice a țării.

Adunarea votează în mijlocul unui entuziasm nedescriptibil D rului Popovici încredere și mulțumită. Mai mulți țărani cer cuvântul, propunând diferite rezoluțiuni mai ales economice. Între altele cer ca linia ferată proiectată la Valea-Putnei să nu treacă prin comună ci de-alungul malului riului Moldovei și aduc plângeri asupra dirigătorilor districtuale.

Adunarea s'a sfârșit la orele 5 în cea mai mare ordine și între strigătele puternice de „*Trăiască deputatul nostru Dr. Popovici*”.

Din mai multe părți ale Bucovinei au sosit numeroase telegrame de aderență.

Din România.

Visită înaltă.

Luni la 4/16 curent, M. S. Regina a vizitat școala de poduri și șosele, însoțită de d-nele Bengescu și Grecescu, unde a fost primită de d. ministru al lucrărilor publice, de un mare număr de ofițeri superiori și de persoane din înalta societate bucureșteană. M. S. a ascultat conferințele d-lui profesor Many, asupra razelor Röntgen și a d-lui profesor Saligny, care a explicat fabricarea „*acetylenei*” și a demonstrat avantajele ce presintă acest gaz față de celelalte metode de iluminat. D. Saligny a arătat că aparatul de care s'a servit la această demonstrație și care este cel mai bun și mai sigur, este invențiune românească, menționând că aparatul a fost brevetat în toare țările din lume.

Câte-va becuri aprinse cu acetylenă au format obiectul admirațiunii atât a M. S. Reginei, cât și întregii asistențe.

Simțul național.

Dl Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice a convocat pe toți d-nii profesori de muzică ai școalelor secundare, spre a alcătui programa serbărei naționale de 10 Maiu în ce privește producțiunile musicale.

Se va compune un cor de 800 elevi, băieți și fete, care va cânta imnuri patriotice, în ziua de 10 Maiu la Ateneul Român, în curtea Palatului și în grădina Cis-megiu. Corul va fi acompaniat de orchestă.

Exercițiile în școalele secundare vor începe chiar de acum.

Știri personale.

— Marți seara a avut loc, la doamna Lupașcu, soția dlui vice-presedinte al Camerei deputaților, logodna fiului lor, dl Alexandru Lupașcu, fost magistrat, actual avocat la C. F. R., cu domnișoara Alexandrina A. Ciculescu.

— M. Sa Regele a acordat dlui maior C. Milicescu, comandantul corpului sergenților de oraș din Capitală, autorizațiunea de a purta însemnele ordinului „*Meritul Civil*” (Bulgaria), în gradul de comandor.

Cerem deslușiri.

Ziarele din loc au publicat niște lucruri foarte urite despre preparandia noastră din Arad, pe care noi nu le credem a fi cu puțință, ci le privim ca niște insulte și denunțări păcătoase menite a provoca atenția și ingerința guvernului.

Ne mirăm însă cum dl director Augustin Hamsea nu a ținut ca să desmintă această știre compromițitoare pentru institutul nostru, mai ales că relativ la scorniturile presei maghiare d-sa a ținut de a sa datorie ca imediat să desmintă știrea fantastică despre „*petrecerea și adăpostirea dlui Aurel C. Popovici în seminar*”, nu cumva să se răsfângă vre-o bănuială asupra institutului.

Cerem deslușiri!

Apucături ovreiești.

Nu noi, ci ziarele ungurești ele înșule recunoscut că întreaga presă cumpărată Ovrei întortochiază darea de seamă des procesul Zola, arătându-l pe acesta ca novat și batjocorind armata franceză.

Ziarele maghiare cu toate acestea publică știrea senasațională că la balul urmă dat la Curtea din Viena, M. Sa narchul ar fi zis către contele Sternberg:

„*E neîndoiș dovedit deja că Dreyfus este nevinovat*.”

De bună seamă însă că M. Sa n'a putut zice nici odată cuvintele acestea, ci și da ar crede în nevinovăția lui Dreyfus, s'ar rosti pentru cauze înțelese de toți.

Ovreei au însă interes să născocescă ce ar fi inspre binele trădătorului Dreyfus pe care vrea și Zola să-l scape.

Plângeri.

Suntem rugați a publica următoarele:

În comuna noastră Comorișce s'a ținut încă în 1894 cor de plugari, pre care lă condus și până azi bravul dirigent cor Bucur Miu.

Fiind postul de învățător vacant comunitate bisericească cu sete aștepta alegerea învățător tiner, harnic, carele să și perfecționeze corul. Alegerea sosi și al pe învățătorul Jian, carele de și promisi că va face minuni cu corul, dar' deveni ales întârit și introdus, necum se cond corul, ci cu un birtași: frate cu el de cor, unblă pe toate căile să disoalve corul, cauza că corul nisuește a înstrăina pe meni dela birt (*Foarte bine! Red.*) dela partul beției: căci corul aranjază mai la sărbătorile mari concerte și petreceri și meni le cercetează cu drag părăsind birtul. Dar' până a nu fi cor acel birtaș sala cea mai mare în comună, dânsul ar gea petreceri de dans și astfel avea să dela intrare și dela beuturi.

Preparând anul 1897 învățătorul cu piesa nașterea Dlui Is. Cr. voia să producțiunea la birt, puinduse preotul mijloc sili pe învățători a ținea cea producțiune în școală. Acesta a plăcut toți.

Sâmbătă în 17/29 l. c. venindui preotului la cunoștință că învățătorul intenționează arangearea unui bal pe sama mior școlari și acesta ținând în calitate director școlar local interzice învățătorului nerea balului în birt, ci în școală.

Dar' ce se vezi învățătorul adună și cu ei merge Duminică în 18/30 l. c. dreptul în birt unde a rămas până la 10 oare noaptea.

La birt s'au adunat sute de oameni vadă cea comedie, dar' în zădar căci menii tineri și ne beții nici pre lângă birt nu-i lasă nime înlăuntru până când petreciți dârânați ca pre niște mușterii și fi lăsa la moment în lăuntru, cari au umplut toate chiliile, ba și prin curte plin.

Copii în lăuntru la provocările unora altuia bețivi strigau de cugetai că ceva. Apoi beuturi printre copii, vorbe și necuvincioase, aceste formau petrecerile copiilor.

Pentru disolvarea corului, creșterea rimei în acest spirit inveninat și părți birtului ca însușiri a învățătorului, președea Dl învățător Jian lauda și recunștința publică.

Comorișce în 19/31 Ianuarie 1898

Un comorișcu

„Și nu ne duce pe noi in ispită ci ne mântuește de cel rău“.....

Cu aceste cuvinte se sfirșește rugăciunea domnească, și Domnului atotputernic ne vom ruga să ne scape și de aceste ispiti, că cu stăpânirea pământească n'o putem duce la bun sfirșit.

Noi preoțimea ort-rom. din liberala Ungarie suntem expuși la cea mai grea probă, și se pare că întreg proiectul de lege, — cu care părintescul guvern încearcă a ne adomeni, e anume croit pentru răpunerea preoțimei și astfel pentru îngenunchierea poporului român.

Măne poimăne acest proiect va deveni lege, că așa e alcătuită Dieta terii ungurești.

Dieta din Budapesta nu e deloc oglinda poporului ei alcătuită după bunul plac al ministrilor unguri.

Sub Deciu și Nero — pe vremea veche — am știut de ce ne feri, ear' cei săraci cu duhul au dobândit împărăția cerului; în timpul robotei am suportat jugul feudal, și ne-am eunoscut datorințele, ear' conducătorii de atunci cari au descătenat popoarele au devenit eroii popoarelor, și au câștigat cununa nemuririi.

În toate timpurile de bine, ori de restriște am știut prin firea înăscută poporului românesc să aflăm „calea de aur“ recomandată de bătrânul Horaț.

Jertfit-a poporul nostru avere materială, vieți și sânge chiar cu prisosință, dar' azi oare nu va mai jertfi câteva sutuțe acolo unde va fi nevoie?

N'au putut să ne ia școlile din mână, cu atât mai puțin vor dispune de biserici și de căpeteniile lor.

Până acolo am ajuns încât și clerul catolic ne invidiază soarta, și sbiară (din vrful limbii) că ei au să contribuie din avutul lor pentru „susținerea de „oláh papok“ („Alkotmány“ art. prim 1898 N. 34).

Vă mulțumim de bunătatea Voastră, nu cerem obolul vostru însă așa eum îl dorește Dieta ungurească.

Preoții noștri cu 8 clase sunt asigurați pretutindenea cu 600—800 fl. de poporul nostru, minimalul de 300—400 fl. este asemenea asigurat în cele mai multe locuri, ear' unde lipsește îl vom suplini noi fără „ajutorul“ măritului guvern.

Un ministru se joacă cu noi de-a politica, altul de-a revoluția, și cel mai înțelept, al instrucției publice, de a salarisa pe preoții naționalităților.

Hotărît, că n'am respinge ajutorul imbiat dacă nu s'ar vedea gândul primejdios și pe lângă neatârănarea de astăzi a preoțimei o plată mai măricioasă ne-ar ajuta mult, nu însă pe lângă detrageri pentru ținuta anti-patriotică, și disciplinare din fotoliul ministerial, și nu cu petiții pe la toți juzii și notarii comunali, fără înțelegere cu mai marii noștri bisericesti.

Avem noi consistoare, cu acelea ve puneți în legătură, că socoata fără birtaș nu o bună.

Suntem în era protestelor și a memorandelor și ne vom întruni în conferințe tractuale, apoi în o conferință generală preoțească de după consistoare și ne vom spune cuvântul, care de nu va fi auzit, cel puțin va rămânea un fapt mareț săvârșit în zilele de grele încercări și se va înscrie în istorie ca un „memento“ puternic pentru viitor; dar' conștiința noi nu ni-o vom vinde cu una cu două.

Vom mai reduce câte o parochie fie chiar și înspre scăderea fondului preoțesc, din două slabe vom face una cu 400 fl. la an, și unde nu se va putea, vom mai dărui obolul nostru, dar' autonomia și dreptul nostru nimăruia nu-l vom da, ci ne vom ruga mereu:

„Și nu ne duce Doamne în ispită ci ne mântuește de cel viclean“...

Preotul ortodox.

Chestia națională în Camera României.

În Camera României Joia trecută, s'a vorbit a doua oară asupra chestiei naționale. Deputatul I. Grădișteanu a învinuit adevărat pe dl Sturdza pentru-că n'a intervenit să facă pe Unguri oameni mai cum se cade.

Aceiași învinuire i-a dus la discuția mesagiului și dl Take Ionescu (conservator), căruia eată cum i-a răspuns dl G. Paladi, un sincer și entusiast naționalist:

Când l'am auzit adineori, în chestiunea națională, cu câtă aprindere vorbea, câtă indignare îi coprindea inima, eu m'irăam cum își poate d-sa închipui că poate să mai miște pe cine-va, când, din experiența trecutului, știu ce sinceritate se ascunde sub înflăcăratele sale discursuri.

D-lor, când cineva are nenorocirea ca să aibă puțința unor așa de fatale transfigurări în politică, trebuie ca înainte de a începe diametral opusele sale propovăduiri, să lase cel puțin să treacă oare-care timp, pentru prescripția amintirii vechei sale atitudini. (Aplause, ilaritate).

Dacă insist asupra acestor chestiuni, cauza e că și eu sunt de părerea dlui Ionescu, că într'un Stat constituțional trebuie două partide și fie-care din ele trebuie să se îngrijească de bună starea celui alt.

Așa, d-sa, pe când era liberal, se interesa la tot ce putea compromite partidul conservator. Și în ședința dela 26 Noemvrie 1890, eată ce spunea:

„Eu, ca liberal, aș dori ca partidul conservator să nu se piardă, pentru-că într'o țară unde nu sunt partide puternice, nu este guvern serios.

„Aș fi dorit ca publicul să nu creadă că sub agitațiile noastre politice nu se ascunde de cât luptă înguste de agitațiuni personale, ear' nu nobile emulațiuni pentru binele general.

„Dacă este vorba ca peste două luni ear' să începeți certe, ba să mai între unul, ba să mai iasă altul, atunci mai bine re-trăgeți-vă astăzi. Căci, persistând, veți face naufragiu și, nu numa naufragiul reputațiunei d-voastră, ci naufragiul întregului partid conservator. Eu liberal adevărat, regret această situațiune, pentru-că, deasupra intereselor noastre de grupare, sunt în joc și alte interese mai mari.“ (Aplause, ilaritate).

D-lor, când vedeți cum vorbea și cum vorbește dl Tache Ionescu, putem noi oare să ne îngrijim de prefăcutele sale accente, mai poate acest parlament și țara întreagă să ia în serios cuvintele dlui Tache Ionescu?

Eu, d-lor cred că, pentru buna funcționare a regimului constituțional, ar trebui ca în numele partidelor să vorbească aceia pe cari putem să-i credem că simt ceea-ce spun, și mie, drept să vă spun, greu mi vine să aud pe dl Tache Ionescu vorbind ca conservator.

Eu, d-lor, când am văzut pe dl Tache Ionescu că vrea să vorbească, credeam că

va fi mai abil, pentru-că trebuia să înțeleagă că nu va putea vorbi aci ca în Camerele conservatoare. Acolo erau puțini liberali, dar' aci prea suntem mulți cei cari știu ce preț trebuie să punem pe cuvintele sale. D-sa, însă, a venit în mijlocul parlamentului și, de și știa că are la activul său această meteahnă politică, a avut curajul să facă proces de intențiune, să denigreze, să ceară a scobori din stima pe care trebuie să o aibă întreg românismul în seful partidului național liberal (aplause): a venit să-i tăgăduiască sinceritatea, patriotismul său în chestia națională (Aplause.) Când vii și tăgăduiești, d-le Ionescu aceste lacrimi unui om ca dl Sturdza, primul lucru care trebuie să-l ai este ca d-ta să fi dat dovadă țării că ești omul de bronz care nici odată nu ți-ai schimbat părerea (aplause), și, în al doilea rând, trebuia să nu te mărginești numai la afirmațiuni și negațiuni, ci să faci dovada așertiunilor d-tale.

Eu aci n'am să intru în analiza chestiunii naționale, dar' vreau să spun un singur lucru, pe care însuși dl Ionescu va trebui să-l recunoască, și anume că, în această chestiune, simțită de toți, nici o dată uitată de nimeni, în această chestiune, zic, d-lui Dimitrie Sturdza se datorește imensul serviciu că în calitate de șef a unui partid, a avut curajul să o aducă la tribuna Parlamentului și astfel să o impue atențiunei Europei. (Aplause.) Acest lucru aș voi să mi-l arătați în camerele liberale, făcut de un conservator.

Până atuncea era ca un fel de „consensus omnium“ ca nimeni să nu vorbească. Acum, însă, cu toții recunoaștem că, de și în o asemenea chestiune trebuie să aducem cea mai mare moderație totuși, nu putem să tăcem când peste munți se petrec, bunăoară lucruri ca acelea de care ne a vorbit cu atâta patriotism dl Aurelian, când și a ridicat puternicul său cuvânt contra încercării ce se face de a maghiarisa până și numele munților, râurilor și satelor. (Aplause.)

Ei bine, trebuie să recunoașteți că nimeni n'a adus chestiunii naționale atât serviciu ca dl Dimitrie Sturdza, prin discursul său pronunțat în Senat.

Și dacă este așa atunci întreb: când vezi pe cineva că se jertfește pentru această chestiune și ca șef de partid se expune chiar să vie cu ea în Parlamentul țării, bine e să vii în urmă și să cauți tot felul de șicane pentru ca să-i zici: Din cuvintele tale mie mi-a părut că ai fi voit cutare îmbunătățiri în soarta Românilor, ești vinovat că nu le-ai realizat. Credeți că serviți cauza națională, procedând astfel, când știți că aceste lucruri nu depind numai de noi? Eu sunt de părere că toate aceste chestiuni privite din punctul de vedere în care au fost discutate, nu trebuiau aduse în debaterile noastre. Dar', dl Tache Ionescu, orbit de patimă, a avut curajul să afirme lucruri foarte grave, și nu cred că s'a gândit mult când le-a zis.

Cu toate că e un om cu sânge rece, cu toate că își dă bine seamă de toate cuvintele și faptele sale, cu toate acestea să-mi dea voie să-i spun că am convingerea că, de astăzi dat, d-sa nu a măsurat importanța cuvintelor pe cari le-a zis — d-sa a zis: „ați distrus peste munți încrederea în chestiunea națională, iar aci în țară ați stins căldura în chestia națională.“

„Neadevăr! vă vor striga Români din toate unghiurile, Români de pretutindeni. Neadevăr! Aceste sentimente nu se sting cu nimic și de nimeni, d-le Tache Ionescu. (Aplause.)

Nu cred că v'ați dat seama de importanța acestei afirmațiuni, de nenorocita ei întindere.

Să voim, d-lor, să simțim să facem tot ce putem pentru serviciul acestei sfinte cauze, și de vitalitatea ei să nu vă îndoiți. Dar să nu o înjosim, d-lor, să nu o aduceți în discuțiuni pătimești, și să-mi dea voie d. Tache Ionescu să întrebunțeze chiar cuvintele d-sale: în asemenea discuțiuni meschine, strâmte, conduse de un ordinar interes de putere... (Aplause.)

Cred, d-lor, că sunteți cu toții convinși că nu trebuie să ne îngrozim așa de mult de desastrul chestiunii naționale.

D. Ionescu, după mine, a urmărit alt scop când s'a aruncat în acele exagerațiuni ce ați auzit. D-sa a ridicat la prea mare importanță succesele electorale ce crede că am obținut contra d-lor din cauza chestiunii naționale.

Cu intențiune, d-sa zicea: când ai ridicat această chestie cum putea tinerimea să nu se înflăcăreze? Cum putea țara să nu vă urmeze? D-sa cu multă fineță a voit să zică că, dacă partidul conservator a căzut de la putere, nu e pentru alte fapte ale sale, de ordine internă, ci chestiunea națională a dat jos acel partid plin de vigoare. Aceasta poate să vă convie dv., de a ex-

plica căderea partidului conservator prin această cauză. Eu n'am nevoie să esplic acestei majorități cât de contrară adevărului este această explicațiune și cari sunt cauzele multiple ce au provocat căderea conservatorilor de la cârma Statului.

Puteai, deci, să te dispensezi, d-le Ionescu de a ne vorbi de desastrul chestiunii naționale. Eu, în numele majorității liberale, vă declar că focul cu care ai tratat-o nu ne a încălzit, căci i lipsea o convingere adăncă; că indignațiunea ce voiai să ne arăți că te coprinde ne-a lăsat foarte reci, fiind că te am mai văzut coprins de asemenea fiori de comandă; că nu d-lui Sturdza i se potrivește imputarea că vrea să facă diu chestiunea națională un mijloc de a căpăta un minister, ci aceuia care i le aruncă cu atâta desinvoltură. (Aplause.)

Monumentul lui Ioan Brăteanu.

Duminecă s'a întrunit în București comitetul pentru ridicarea unui monument nemuritorului Ioan Brăteanu.

Nu s'a luat însă nici o deciziune definitivă.

S'au emis mai multe păreri și într'o ședință viitoare se speră că se va stabili definitiv locul unde se va înălța monumentul și se va alege artistul care va fi însărcinat cu executarea lui, în cel mai scurt timp posibil.

Dl prim-ministru D. Sturdza a propus două piețe nimerite pentru înălțarea monumentului: spuarul Sărindar sau o piață de pe noul bulevard al Colței.

S'a mai propus și piața Primăriei, dar' pre această piață se proiectează ridicarea unui monument lui C. A. Rosetti, care a fost și primar al Capitalei.

„Revoluția“ în Arad...

Așa se vede că „revoluția“ dela Brașov după-ce a trecut prin Alba-Iulia, unde a găzduit-o dl Rubin Patîța, a ajuns acum și la Arad. Se înțelege, a sosit cu posta și închisă într'un plic (cuvertă)...

Cei dela postă nu de geaba iau însă plată, ci ca niște păzitori credincioși ai țării, veghiază zi și noapte. Au dat deci de aceste plicuri, pe cari — fiind adresate amicilor noștri R. Ciorogar și Russu Șirianu — nu le-au desfăcut ci au invitat la postă pe adresanți, ca „scrisorile bănuite“ să fie deschise acolo ca ceremonia cuvenită.

Punându-li-se însă termen tocmai pe când aveau de împlinit o datorie mai mare: să fie la înmormântarea mult jeliului Aurel Suci, amicii noștri nu s'au dus la postă și astfel „scrisorile bănuite“ vor fi pornite îndărăt, de unde s'au pus pe postă. Ear' patrioții vor dormi în liniște, primejdia de-ocamdată fiind... înlăturată.

Se trezesc...

Judecând după un articol scris în „Magyarország“ dela 6/18 c., se pare că Ungurii se trezesc și ei din beția dragostei ce aveau până acum pentru Ovrei.

Uneltirile ce au făcut Jidovii de pretutindeni, banii ce au adunat ca să cumpere suflete — martori mincinoși — pentru a scoate din temniță pe căpitanul (ovreu) Drej-fuss și a batjocori astfel întreaga Francie, i-a speriat și pe Unguri, cari încep acum a se trezi și a vedea primejdia ce poate să vină, azi mâne, și asupra țării lor, căzută de mult în ghiarele Jidanilor. De aceea acum scriu împotriva Ovreurilor nu numai „Magyar Allam“ și „Alkotmány“, foi preoțești, ci și „Magyarország“, foaie kossuthistă.

Numai de nu i-ar trece curajul!

Ion C. Brătianu

(1821—1891.)

Ion C. Brătianu, s'a născut în anul re-deșteptării naționale, în anul când România asupriți și umiliți scuturară jugul grecesc, în anul care va rămâne vecinic scris în istoria neamului românesc: 1821, în ziua de 2 Iunie.

Născut dintr'o familie de boeri, de viță românească, el fu cel d'antăi care mai târziu avea să lupte cu toate puterile sale în contra acelor care subjugaseră cu desăvârșire poporul.

Născut din sânge românesc el nu putea să rabde, acce neagră suferință în care zăcea de veacuri țeranul român; cruzimea cu care era apăsătorul de către clasa boerească re-deșteptă în el sentimentul cel adevărat, și de și fecior de boer, totuși se răsvrătește cu putere în contra boerimeii.

Ion C. Brătianu s'a născut în orașul Pitesti, în orașul care cu drept cuvânt poate fi considerat ca leagănul democrației românești căci într'insul au văzut lumina unii din cei mai mari oameni ce România i-au avut, în capitala unuia din cele mai frumoase județe ale României.

În anul 1838, în vârstă de 17 ani, Ion Brătianu intră în armată după cum era obiceiul pe acele timpuri, ca fii de boeri să-și înceapă viața lor prin cariera ostășească. Stătu în miliție numai patru ani de zile și apoi se hotărî să plece în străinătate.

Părăsi țara în anul 1841, ducându-se la Paris, cum toți copiii de boeri plecau să se adape la izvorul cel puternic al civilizației. Aci în capitala Franței, începu a se deștepte într'insul simțimintele nobile, pe cari mai târziu punându-le în serviciul patriei sale, au adus o epocă plină de glorie și de mărire, cu cari națiunea sa se poate mândri.

Ajuns în Paris, el intră în strânse legături cu toți fii României, ce erau trimiși de părinții lor în Occident spre a se lumina și hrăni de puternicele idei ale civilizației, ca toți tinerii ce atunci căutau să aducă în țara lor, binefacerile unei culturi înaintate, știind că numai prin lumină și cultură, un popor poate să ajungă la o adevărată mărire.

Dintre toți tinerii români, Ion Brătianu legă o strânsă prietenie cu C. A. Rosetti, cu acela cu care lucră până la sfârșitul vieții sale.

În capitala Franței, Brătianu urmă cursurile școlii politehnice, iar mai târziu cele de istorie, economie politică și chiar arta militară.

Pe lângă acestea, Brătianu se însuflețea de ideile noi ce dominau atunci în Paris. Revoluțiunea ce se pregătea nu putea lăsa un spirit ca al lui în liniște. În toate mișcărilor, el împreună cu mulți alți Români, se amestecau luând o parte activă; revoluțiunea ce clocoțea, aprinse într'insii simțimintele de luptă contra vechei stări de lucruri. Aci în Paris unde domnea o febră continuă, tinerii români, învățau a se împotrivi cu tărie în contra tuturor acelor cari trăiau din cruda asuprire a celor slabi.

Tempul de șapte ani, de la 1841 și până la 1848, Brătianu stătu în Paris învățând nu numai știință, dar și ideile umanitare și

liberale de care era însuflețită toată generația cea nouă. Timp de șapte ani de zile el făcu școală cum trebuie condus poporul prin libertate desăvârșită, ear nici de cum prin forța brută.

În vârstă de 27 de ani se întoarse din Paris, tocmai în acel moment când țara avea nevoie de brațe tinere și gata de luptă; când poporul asuprit ce perea din zi în zi, s'agrutat fiind de clasa boerească, avea nevoie de apărători harnici și voinși de luptă, gata să-și jertfească și viața lor pentru apărarea lui.

Atunci spre fericirea țării române, se întoarseră toți acei ce cu șapte s'au opt ani în urmă, fură trimiși de părinții lor ca să se instruiască; atunci se întoarse impre-

de libertate găsiră un puternic răsădit în mintile tinerilor ce fură educați în școlile superioare.

Puterea cea mare care într'o zi avea să prefacă în pulbere tot ce era asuprit și nedrept, era partidul național, era partidul liberal, ce se născuse în țările române odată cu acei tineri pe cari cultura Occidentului îi trimise numai spre a juca un rol hotărîtor în soarta țării lor. Acest partid era sprijinit de întreg poporul la realizarea faptelor ce voiau să îndeplinească și pentru cari luptau.

În 1848 revoluțiunea izbucni. O nouă și fericită viață începe pentru întreg poporul român; aureola veselă și binefăcătoare se arată pe orizontul întunecat al țării române.

Regulamentul organic fu cauza izbucnirii Revoluțiunii de la 1848.

Partidul național ajutat de întreg poporul, silește pe Vodă Bibescu să îscălească noua Constituțiune, care spăriat fugi în timpul nopții în Transilvania. Domnul părăsind scaunul, partidul național atotputernic acum, constituie un guvern provisoriu compus din: Ștefan și Nicolae Goleșcu, Eliade Rădulescu și Magheru. Boerii înspăimântați de măsura ce aceștia o luase de a împroprietări țerani, răspundese svonii că Rușii au năvălit în țară. Membrii guvernului provisoriu fug la Tirgoviste și boerii instituie o cămăcămie sub conducerea lui Theodor Văcărescu și Emanuel Băleanu dar aceștia sunt răsturnați de popor, care instituie un guvern interimar compus din: *Mitropolitul Neofit* ca președinte, *Ioan Brătianu* și *Ioan Mincu* ca membri. Lucrarea lor patriotică începuse a prinde rădăcini; partidul național care voia să se scape de regulamentul organic nimicea cu totul slabele puteri ale boerilor.

Ca membru al guvernului provisoriu, Ioan Brătianu se distinse; el în timpul mișcării naționale era sufletul poporului. De abia în vârstă de 27 de ani, dar graiul lui, poezia lui, erau ascultate cu religiozitate de poporul ce-și cerea drepturi legitime.

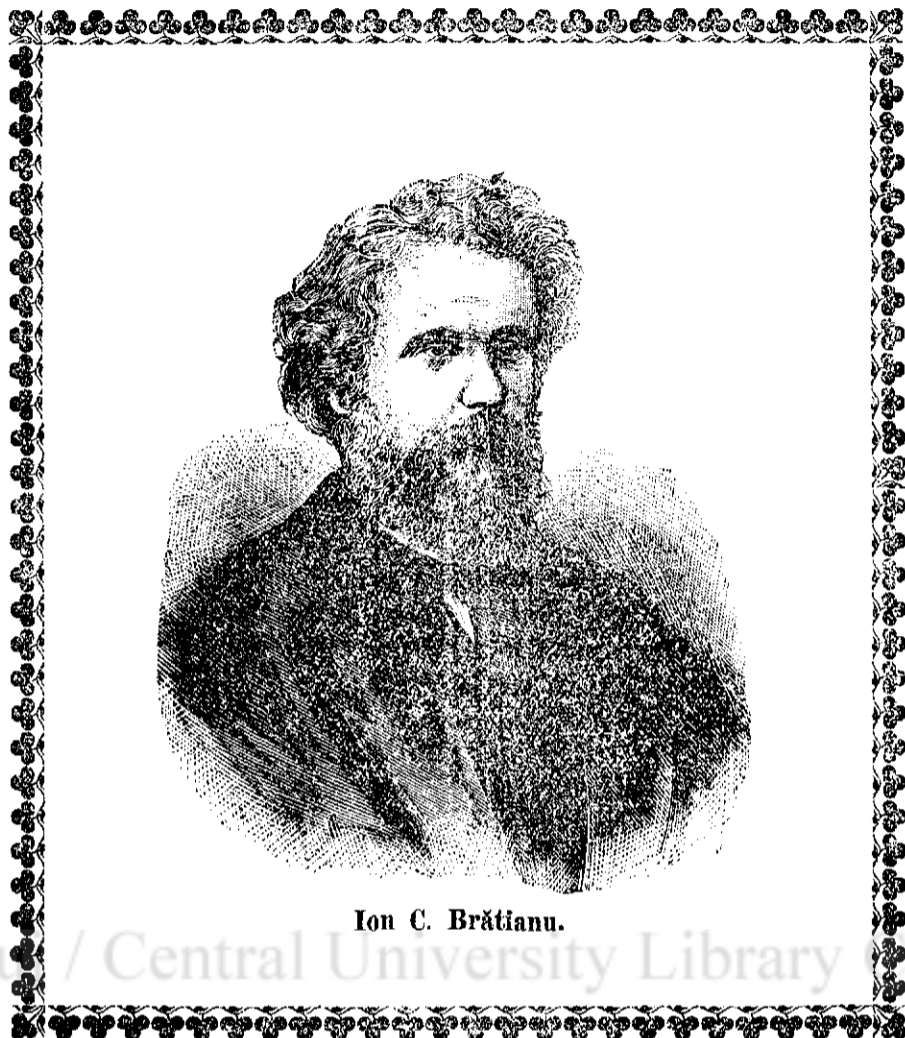
De la 11 Iunie și până la 24 Septembrie, a fost un timp de libertate ce domni asupra Munteniei; fericirea țării începuse a se arăta pe orizont; planurile mărețe ale neobosiților luptători naționali, triumfau din ce în ce, ideile lor de libertate începuseră să prindă rădăcini și puțin mai era, până când ele să domnească în toată a lor libertate.

Eată ideile de care era călăuzit în greata luptă ce avea de susținut: *Desființarea privilegiilor, înfrățirea claselor, egalitatea Românilor înaintea legilor, dreptul poporului de a-și crea legi singuri și fără amestecul străinilor. Unirea principatelor surori într'un singur regat*, și multe alte idei mărețe.

Acesta era idealul lui Ioan Brătianu în 1848. Pentru realizarea grabnică a lui a luptat și trăit.

Acestea era cuprinsul luptelor al acestuia luceafăr etern ce apăru în sbuciumul poporului îndurerat, ca un fulger, la strălucirea căruia se întvedea calea victoriilor și revendicării naționale. Atunci îl ascultară boerii patrioți cari consimțeau ca și ei să se desbrace de privilegiu, îl ascultară brezele, proprietarii mici, muncitori, ba chiar și femeile și copiii năvaliră în câmpul Libertății pentru a asculta cuvântul sfânt al desrobirii naționale.

Fiind Ioan Brătianu între Români cea mai strălucită figură a vremilor mai noi, vom urma a ne ocupa în numărul viitor de faptele ce marele patriot a săvârșit după anii 1849 și până la sfârșitul vieții sale.

Ion C. Brătianu.

ună cu Ioan Brătianu și ceil'alți cari mai târziu aveau să joace un rol pe cât de important, pe atât de hotărîtor în soarta Munteniei și Moldovei.

O nouă viață începu odată cu sosirea culței pleiade din afară. În Muntenia: *frații Brătianu, frații Golești, Câmpineanu, Heliade-Rădulescu*; în Moldova: *Mihail Kogălniceanu, Vasile Alexandri, Constantin Negruzii* și mulți alții dădură o nouă direcțiune ideilor ce predominau în principate.

Odată cu sosirea lor, revoluțiunea va izbucni. Acest puternic contingent dotat cu o cultură superioară, căuta a pune un capăt rușinoasei stări în care se aflau țările române; suferințele țeranului atrăgeau atențiunea tinerilor de curând sosiți. Noile idei

De acum începe adevărata viață a lui Ion Brătianu; de acum înainte vom putea admira geniul politic ce el a avut; de acum vom putea ști cine a fost și cât a luptat Ion Brătianu spre a da într'o zi Regatul român.

Într'același an 1848, revoluțiunea izbucni pe rând întâiu în Paris, apoi în Berlin, Viena, Italia și Ungaria, de unde focul de libertate se comunică și în țările române. O revoluțiune generală coprindea în flăcările ei întreaga Europă.

În țările române momentul venise ca poporul să se răsvrătească în contra boerilor și protectoratului rusec, care cu Regulamentul organic în mână stăpânea siluind clasele de jos.

MARCU VITEAZUL.

— Poveste. —

Acuma-s 31 de ani, decând a plecat Marcu la vitejie. El tot gândia și ear gândia și de rele se feria, și măsa cătră el așa zicea: „Marcule, Marcule, nu bea, că beutura trage somn, ear somnul mănă cap de om.“ Se dusé Marcu la grajd ferecat, unde află pe Șargu frumos gătat. Se sui Marcu pe Șargu, și se lăsa gândului ca floarea vintului, și îndată ajunse la podul dintre Buda și Pesta. Cum îl văzură podarii deloc i ziseră: „Hei Marcule! Tu în Buda nu-i intra până vama nu ni-da.“ — „O voi vovevozi podari! Fiți pe pace! Când napoi voi înturna, vama cu comănacul vi-oi da...“

Ajunse în Buda, unde era soră-sa crișmăriță. Legă calul de un par și intră în crăsmă, unde schimbă câteva vorbe cu sora-sa.

Împăratul din Buda auzi că Marcu viteazu a intrat în Buda, și de frică ca să nu i ia împărăția, deloc a plecat cu un regiment de cătane împotriva lui Marcu. Care cum ajungea, pe Șargu-l strapungea, Șargu nechera, de toată Buda resuna. Văzând Marcu cum stau pcururile, deloc a eșit afară și a zis cătră Împăratul: „Dacă ești tu voinic, atunci nu veni contra mea cu onste: ci hai să ne ba-

tem noi doi.“ — Împăratul se învoi ca să se bată în sulite. Pe când dădeau cu sulitele mai tare, Marcu zise: „Uită, împărate, cum un cătană din napoia ta voeste să mă împușce.“ Împăratul se uită îndărăpt, dar pe când se uită, Marcu l' străpunse cu sulita și-l omori.

După aceasta învingere Marcu luă tot binele împăratului și plecă cătră casă. Când ajunse la pod, dede vama cu cumanacul.

Pe drum mergea încet tot fluorând. În fața lui venia un om și o muere tot vorbind. Fiind-că muerile știu mai multe ca bărbații, așa și acum muerea zise: Ce voe bună are Marcu viteazu, el nu știe că Iovu împărat din Cosor cetate tare a venit și i-a luat muerea și binele lui tot; ear pe măsa a bătut-o cu potcoavele cailor în fața obrazilor.

Auzând Marcu cum stau trebile, se lăsa gândului ca floarea vintului și îndată ajunse acasă. Intrând în casă, deloc întrebă pe mamă-sa că ce a zis muerea lui când a dus-o Iovu împărat din Cosor cetate tare? — A zis dragul mamei, că ea nu se va cununa cu Iovu, până nu o va cununa un călugăr din țara ei.

Se lăsa Marcu un an, și lăsa să crească și i creșcu barba ca la popi. Peste hainele lui românești mai îmbrăcă și haine rusești.

Se sui apoi pe Șargu și se lăsa gândului ca floarea vintului și îndată ajunse în marginea cetății, Cosor cetate tare. Acolo tot roată după cetate era plin de turci, cari grijau ca nu cumva să între Marcu în cetate.

Cum văzură turcii pe Marcu, deloc îi ziseră: „Hei Marcule! Tu în cetate nu-i intra, că necetate de-i călca, tot Cosoru ni prăda.“ Marcu le zise: „O voi turcilor bolinzilor! Ce gândiți că eu sunt Marcu viteazu? Nu sunt eu acela.“ Marcu a murit, fie ertat, dar când a murit, pe Șargu mi-e mi la dat, și aceea mi-a cuvântat, ca să viu să cunun pe Iovu cu muerea lui. Eu sunt un călugăr dela o sfință Mănăstire.“

Auzind turcii aceastea, deloc tremisera veste la Iovu. Iovu îndată porunci, să prindă patru cai fițangăi cu urechi de mălăiu, la un hinteu de cheteneu, ca se meargă înainte călugărului. Il și primi Iovu pe Marcu cu cea mai mare pompă. După-ce ajunseră acasă începură a-și petrece trei zile și trei nopți. Când fusă a treia zi, Marcu zise: „Haid Iovu să jucăm împreună.“ Iovu se învoi. Precum înse Marcu săcrea, așa pe haine desbumba, și armele i-să vedea; ear Iovu așa zicea: „Oh Marcule! Marcule! Să mă fi bătut Dzeu, când ai intrat în Cosorul meu. Lăsa-mi viața, că-ți dau nevasta și binele

meu tot.“ Marcu îi zise: „Viața și-ai lăsa dar ai bătut pe mama cu potcoavele cailor în fața obrazilor.“ Marcu i tăie capul, și-și luă nevasta și binele lui Iovu, și să dusé acasă.

Acasă când ajungea, măsa cătră el așa zicea: „Marcule, Marcule, nu bea, că beutura trage somn, ear somnul mănă cap de om, și sub copaciul cu frunze negre se nu te culci.“

După-ce eș mai odihni Marcu, vr'o câteva zile se duse la vînat în pădure. Fiind obosit la ameazi, se culcă sub un copaci, fără se mai caute la copaciul că ce frunze are. Pe când durmea el mai bine, veniă trei șumari, cari îl cunoscură pe Marcu. Legară pe Marcu bot fidiliș și-l duseră la împăratul harapesc, ear lui Șargu îi dederă drumul să meargă unde-l vor duce doi ochii.

Împăratul harapesc îl băgă pe Marcu într'o temniță, care era așa de strîmtă, că d'abia se putea întoarce de pe o dungă pe alta. Chiar rău nu-i mergea nici în temniță, căci fata împăratului îi dădea — în acuns — tot felul de mănăci.

Într'o zi îi spuse fata împăratului, că feciorii lui Mușcăsanzi îl silese pe tatăl său să se bată cu ei. Marcu îi zise: „Du-te și îi spune tătâne-tău că ai visat, că Marcu

† AUREL SUCIU

Puternic s'a manifestat sentimentul național Mercuri, cu prilejul înmormântării lui Aurel Suci. Toate căpeteniile române și țărani mulți din comitat au grăbit să-și facă cea din urmă datorie către cel-ce națiunii fiu iubitor a fost. La casa mortuara ziua întreagă a veghiat prietenia, căci nu este în Arad un singur Român, care pe decedatul Aurel Suci să nu-l fi stimat și iubit și să nu fi ținut a-și arăta sentimentele sale cu acest prilej trist. Înceosebi au venit preoți mulți, de pe sate.

Conductul funebru a plecat dela casa răposatului la orele 2 1/2. Înaintea carului funebru mergea un car acoperit de numeroase cununi. Însemnă dintr'însele următoarele:

- „Sufletului meu drag” — Zina.
- „Lui tata drag” — Stella.
- „Neuitatului frate” — Petre.
- „Dragului nostru Aurel” — Letiția, Aurel, Iulius.
- „Preaiubitului nostru cumnat” — Aurelia și Basil Jurca.
- „Iubitului fin Aurel Suci” — Catinca și Iosif Gall.
- „Preaiubitului și neuitatului ermnat, adânc trististații” — Helena și Andrei.
- „Neuitatului văr și naș” — Familia Popoviciu - Șiriu.
- „Bunului amic și naș” — Familia Vuia.
- „Amicului nostru” — Familia Oncu.
- „Neuitatului naș” — Stefan Ciorogariu.
- „Scumpului amic” — Familia Veliciu.
- „Neuitatului amic” — Familia Fejér.
- „Iubitului fondator și avocat Aurel Suci, „Victoria”, în semn de pietate.
- „Valorosului coleg” — Advocații români din Arad.
- „Neuitatului nostru anteluptător Aurel Suci” — Candidații de avocat români din Arad.
- Meresieșii români din Arad:
- „Binemeritatului sprijinitor Aurel Suci” — „Tribuna Poporului”:
- „Amicului meu, eternă amintire!”

Fodor, avocat, Abrud:
„Din Munți, în semn de jale!”
„Luptătorului național” —
Românii din Munții-Apuseni.
Cele mai multe panglici erau... tricolor.

Măndrul nostru tricolor era însă nu numai de cununi aninat, ci cât vedeai, îți scaldai privirea numai în aceste culori scumpe, cari dacă isgonite sunt din viața politică, le purtăm la înmormântări; le aninăm de prapori, de steagurile negre, legăm cu ele crucile, împodobim umerii celor cari însoțesc mortul și fiecare colț al carului trist vestește că un mare Român este petrecut la mormânt, căci numai Românilor mari li-se dă acest onor de vitejie.

Deși vremea era urită, cădea într'una o moină deasă, mulțime de lume străină sta pe tot drumul dela „Victoria” și până la „Crucea Albă” să vada cum știu Românii să dea cinstea din urmă celui care fruntaș le-a fost.

N'ainte d'a porni cu carul mortuar, dl profesor Romul Ciorogariu a ținut înaintea casei decedatului următoarea cuvântare:

Obicinuiți a-l vedea cu capul ridicat, era ca un port-drapel între noi. Sub acest drapel, de pe care falfăia în litere de aur devisa muncii cinstite, s'a înființat și institutul „Victoria”.

S'a frânt acum brațul port-drapeiului și moartea arvunează.

Și capetele ridicate ale prietenilor tei cari sfat purtau odinioară în giurul drapelului, astăzi sunt plecate, trâmura cuprins brațele lor cele vinjoasă, cari frică nu cunoșteau. Toți suntem îngenuchiați. Umilița s'a sălășluit între noi.

Cine este acela care umilește? Domnul mării.

Domnul mării? Acela care printr'un cuvânt a creat o lume, și are puterea și buiața și sfințenia în mână? Și nu-l este milă de noi?

Și pe fiul seu unul născut l-a umilit pe crucea patimilor, pentru-că om a fost, a trebuit și el să supoarte crucea patimilor, să expieze păcatele altora.

El dă însă și preamărirea.

El a dat decedatului sfat minții și putere brațelor, ca prin munca sa cinstită să fie un pilot al instituțiunii de care împreună ne-am legat onoarea cu gândul curat de a lăsa o prețioasă moștenire urmașilor nostri.

A simțit fericirea satisfacției succeselor și preamărit va rămânea pururea în analele institutului „Victoria” numele lui.

Lui i-s'a dat fericirea de a fi iubit de

cătră o adorabilă femeie cu iubire legendară și de a săruta un ângereșc copil ca și închipuirea.

Întru preamărirea s'a sfârșit el, ear' o viță ne-a rămas din ființa sa — mândria că a fost al nostru.

Și umilirea și preamărirea e în mâna Domnului.

De pe crucea patimilor fiului seu a răsarit preamărirea.

Ne supunem sfatului ceresc care așa îndreaptă soarta noastră spre preamărirea. Ear' tu scump amic roagă-te fiului Dumnezeu să trimită dulceața inimilor noastre, sfat minții și putere brațelor de a ridica și purta cu vrednicie drapelul închinat acum morții, institutului căruia l'ai dat viață ca fondator și tărie ca și membru al direcțiunii și avocat, binecuvântarea preamării.

Mergi în pace pe calea arătată de Domnul, urmat de binecuvântările noastre.

Cuvântarea zisă pe un ton emoționant, căci decedatul fusese un bun prieten al vorbitorului, a stors tuturor lacrimi din ochi.

Pe tot drumul cânta corul meseriașilor, condus de dl învățător Ioan Vancu, precum și corul țărănesc din Micălaca.

Străbătând strada Deak Ferencz, conductul sosește puțin după orele 3 la biserica catedrală, unde aștepta deja o mulțime de lume, încât abea mai puteai intra în biserică.

Biserica întreagă era în negru. În mijlocul bisericii un catafalc, înconjurat de flori. Aci s'a așezat cosciugul și s'a început prohodul, servit de d-nii Ignatie Pap, Vasile Mangra, Gavriil Bodea, Traian Vațian, Gr. Mladin (Curtici), Aurel Iancu (Zarand), N. Felnecan (Soboteli).

Cântările funebrele au fost executate de corul seminarial, condus de dl profesor Lugojanu.

Dl V. Mangra a rostit apoi o cuvântare de jale. Vom publica-o în alt număr.

După orele patru cortegiul s'a îndreptat spre cimiterul Central.

Aici a vorbit dl P. Truța, în numele avocaților români. Toți au aruncat apoi o mână de țărână, pentru a așterne somnul de veci celui care între noi luminează și căldură a fost.

ceasta avu același sfârșit, care l'a avut în prețatul din Buda.

Mergând mai departe, se întâlni cu feciorul mijlociu alui Mușcășanzăi. Ca să nu lungim vorba, spunem scurt că și acesta a avut sfârșitul fratelui său.

Ajunse apoi acasă. D'abia îl aștepta muma-sa și nevasta. Acestea îl rugară, ca să se lase de vitejie. El și prinse cu jurământ, că nu va mai prinde armă în mână cât va trăi, dar și de vitejie se va lăsa.

Având Marcu acum avere destulă să hoștăni să facă o pomană mare după tatăl său, după frați și surori și după toate neamurile reparate, la care pomană să cheme pe toți popii și dascălii din țară.

Zis și făcut.

Eu încă am fost acolo, fiind-că și mi e mi plac pomenile. Vedeam pe Marcu cum umbra dela masă la masă, întrebând pe toți că au ce mânca și ce bea. Toți erau îndestulați, numai popa cel românesc din Dobrițin zise că nu are pește păstru. Marcu știa o baltă unde sunt pesci de cel fel, și ca să-l mulțumiască și pe acel popă, se duse să-i prindă barem unul.

Când fuse aproape de baltă se întâlni cu feciorul cel mai mic alui Mușcășanzăi. Acesta cum îl văzu pe Marcu, deloc îl întrebă,

Dela Sate.

Semne bune în Măderat.

E bun obiceiul de a face cronică întemplărilor din cutare comună. După vre-o câțiva ani, frunzărind notițele ne surprind observările ce vom face asemănând lucrurile trecute cu cele d'acum. Vedem ușor unde am greșit — ca să ne îndreptăm pe viitor.

E frumos și îmbucurător când mai ales satele sărace pot să facă acelea constatări de înaintare. Între astfel de comune e și satul Măderat, care deși abia are vre-o câteva sute jugere pământ arător — în proporție cu 2000 de lucitori ce-i are, cu mari efortări susține 3 școale conf. — cari fac fală școalelor românești.

Lăsând la o parte scăderile cari se observă preste tot locul, la Românii de sub „Podgorie”, măderatani sunt destul de isteți și harnici în ce să țină de lucrul viilor. Societatea de viierit din Arad i-a prins la lucru încă din 1896 solvindu-i cu 18 fl., pe lună pe tot timpul altuitului, dar tractându-i prea aspru, în anul 1897 n'a voit să meargă nici unul. Societatea în lipsa de altuitori buni — căci Măderatani toți sunt altuitori isteți — a avut pagube mari și așa de nou a trimis după ei, promițându-le tractare cum se cade și locuințe sănătoase, apoi plată lunară de 20 fl., pentru bărbați și 15 fl., pentru femei. Au subscris contractul 150 bărbați și 47 femei, pe timp de 3 luni.

Va să zică, acești 197 lucrători câștigă în 3 luni peste 11 mii floreni, plus trenul când vin acasă — tot la 2 săptămâni.

Afară de aceștia, sunt legați cu contract alți 65 de bărbați pe 5 luni la societatea trenului „Arad—Csanádi” care are pepinăria de americană la Boroș-Incu. Dela aceasta, încă au locuință și 20 fl., lunar, precum și trenul gratis, în toată săptămâna când vin acasă.

Cărturarii din Măderat au luat frumoasă inițiativă de a înființa „o asociațiune de ajutorare pe acți” solvite pe săptămână în decurs de 5 ani de zile. În timp de 2 săptămâni s'au subscris aproape 400 acții, ear' când vor fi 500, societatea va începe activitatea.

Societatea mortală ce există de mai mulți ani, încă cu încetu cu încetul se întărește înmulțindu-i-se membri. V.

viteazu va învinge singur pe acei feciori.” Fata făcu așa.

Impăratul harapesc porunci să-l scoată pe Marcu din temniță. Când îl scoaseră toți se spăriară de el, căci părul lui așa crescuse de mare, încât cu jumătate și așternea, cu jumătate se acoperea, ear în barba lui șoarecii, broascele și șerpii își făcuseră cuib. Impăratul porunci la 99 de barbiri se-l radă cu 99 briciuri de lemn. După-ce l'raseră îl întrebă împăratul, că e în stare să se lupte cu cei trei feciori alui Mușcășanzăi. El zise că va fi în stare, dacă îl va ținea cu mâncare pe el și pe Șargu o lună de zile. Impăratul se învoi.

Marcu luă o fluieră și fluieră odată după Șargu. Șargu era prins la carul unui moțu și căra plute cu el. Lui Șargu i-se păru că aude fluierând, deci stătu în loc. Marcu fluieră a doua oară. Atunci Șargu se resbi în ham așa de tare, încât deloc îl rupse și eși din el. D'abia se duse până la Marcu de abia ce era. Deloc porunci să se facă 9 coveți de jar, și le dede la Șargu să le mănânce. Cum mănă Șargu cele 9 coveți de jar, se scutură odată și tipă după el 9 rinduri de piei. Remase apoi mai mândru și mai frumos.

După o lună îl întrebă împăratul pe Marcu că fi va în stare să se lupte cu feciorii lui

Mușcășanzăi. Ear el a zis că să-i aduca un cuiu de corn uscat de 9 ani, că atunci l'va și spune. Un șumariu a avut un cuiu de corn chiar de 9 ani, care cui era bătut într'un copaciu, unde șumariul își acăța merindea. Șumariul aduse cuiul la Marcu. Marcu strinse atunci cuiul în mână, dar cuiul numai a asudat la Marcu în mână. Atunci a zis Marcu cătră împăratul să-l mai țină o lună de zile și pe el și pe Șargu. Impăratul se învoi. Când se implini și aceea lună, așa strinse Marcu cuiul de corn în mână drept, încât capetel d'asupra se dusă până în ceriu, de unde nu s'a mai re'ntors nici odată, ear capetel din jos a fugit până în fundul pământului, pe care încă nu l'a mai văzut nimenea nici odată.

Marcu se luă la drum. Mergând el așa îngândurat, fără veste îi eși în cale feciorul cel mai mare a lui Mușcășanzăi. „Bună ziua, frate!” îi zise acesta. „Să fii sănătos, frate!” îi zise Marcu. „Dar de unde și până unde?” — „De venit vin d'acasă, ear de mers mă duc să mă bat cu Marcu viteazu, că am înțeles că voește să se bată cu mine pentru împăratul harapesc.” — „Ajuteți Dzeu, frate!” zise Marcu. „Să știți însă că eu sunt Marcu viteazu, deci haid să ne batem cum voești.” Se învoiară să se bată în sulț. Se și apucară de lucru, dar și feciorii a-

că ce moarte își voește; ear Marcu zise „Fiind-că nu-am arme cu ce să mă lupt cu tine, eu mi voesc aceea moarte, să mă bagi în hoblăncul șei și să mă porți și prin țara mea și prin țara ta, să știți că ai omorit un voinic de când ești.” Feciorul făcu așa. Mergând deci feciorul lui Mușcășanzăi prin lume și prin țară, ajunse cu Marcu în Buda, la birtul surorii lui Marcu. Aceasta îl îmbetă bine, luă cheile dela el și slobozi pe Marcu din hoblăncul șei. Acesta deloc merse la fecior și îl întrebă, că ce moarte își voește, ear el zise să facă și el așa cum a făcut el cu Marcu. Marcu zise: „Eu nu te voi purta pre tine din țară în țară, ci te poarte calul tău.” Zicând acestea, cu o secure îl tăia tot bucățele, îl băga într'un sac și sparse un pic sacul la fund, și așa îi dede drum calului, după-ce îi scoase un ochiu, căci cu celalalt nu vedea.

Merse apoi Marcu acasă, unde era tot pomană, și de bucurie că a scăpat teafăr și din această călătorie, la tot popa și dascălul a pus în cap câte o coșniță cu stup, număruț) popa din Dobrițin i-a pus o coșară cu paie, pe care a aprins-o. Când fusă arsă coșara cu paele, și popa își dede sufletul, căci tot îi arsă capul. Dela aceasta întâmplare nu este popă românesc în Dobrițin.

Luăm la cunoștință cu plăcere vestea bună dela Măderat, dar' ne temem că nu cumva să se prea încreadă măderatani și să se dedeie și mai tare patimilor celor urite, cari au început a se încuiba printre țărani nostri.

Fiecare știe, că dacă câștigă mult și cheltuieste mult. Măderatani ar putea lua pildă, ca se câștigă mult dar' să spezeze puțin.

Noi am auzit multe, și bune și rele despre măderatani, ne-ar părea bine dacă numai de bine am auzi.

Dacă vor câștiga atâta, după-cum ni-se scrie, apoi acela e venit foarte frumos, din care pot se pune fiecare de-o parte barem jumătate. Prilej li-se dă, căci banca ce se înființează e cel mai bun mijloc de păstrare.

*

Român, la Român.

In urma indemnurilor frumoase recomandate în mai multe rânduri prin ziarul român, că frumos și bine ar fi, că în fiecare comună să avem câte un negustor de român, șa fost și pentru comuna noastră Balomir, o bună învățătura, care am și luat-o la cunoștință și aprobându-o din punct de vedere românesc ne-am interesat că și noi cât mai urgent să o ducem la îndeplinire cu atât mai tare, că în comuna noastră Balomir am avut numai un Jidan cu numele „Klein David“, care s'a introdus pe neștiute în comuna noastră, și ocupându-se cu negustoria la început, eară mai apoi și cu alte geschäfturi mai mari, au ajuns a fi în comuna noastră cel mai cu prindere, cumpărându-și case și moșie, așa încât astăzi din jupânul de odinioară a ajuns la titlu de domn, împrumutând pe unii locuitori și cu bani numai să-i poată avea în partea sa la casul de lipsă.

Văzând dară că dl Klein încărău își aruncă mereu mregia, ne-am interesat precum am zis mai sus de recomandățiunea frumoasă, și adresându-ne prin ziarul român, că cei cari ar dori a se așeza ca negustori pe sate din neamul nostru noi cu plăcere am primi un atare negustor în mijlocul nostru și i-am dat și sprijinul de lipsă. In urma concursului nostru s'au și înștiințat vre-o 6 persoane tot numai Români, între cei 6 concurenți au fost și un Român din Seliște, care deși nu era învățat în negustorie fiind până aci tot păstor la oi, l-am preferit pe dl Ilie Martin din Seliște, care ne-a făgăduit marfă bună și ieftină. Ba ce-i mai mult că și pe cei vânduți până aci la Klein îi va ști răscumpăra și nu va lăsa oamenii ca să alunece mai mult în pragul jidanului.

Insă bucuria noastră n'a ținut mult timp, căci omul nostru cel lăudat și-a schimbat cojocul îndată-ce s'a așezat în comună.

Apoi nici nu e mirare că rățăcesc earăși oamenii cătră Klein, căci dlui Martin îi lipsește cu totul însușirea de a atrage oamenii.

Ar fi bine ca dl Martin să caute mai des în prăvălia lui Klein și se va convinge unde e mai mare îmbulzală? și așa să nu devenim earăși noi vinovați, că nu i-am dat sprijinul de lipsă. Ca să nu se teamă că avea daună la noi în comună, l-am băgat și tovarăș la moara comunei în rând cu ceilalți locuitori fruntași, și dl Martin totuși să teme de sărăcie, oare de ce nu s'a temut Klein? Care a venit ușor ca vântul la noi și astăzi abea își poartă burta! Urmeze dl Martin zisa proverbiului: „Mergi încet, că ajungi departe“, că încet a mers și Klein și astăzi departe a ajuns. Apoi nici cei cari au stăruit în o afacere frumoasă românească n'ar dori să rămână de ris față de un jidan.

Balomir, 28 Ian. 1898.

Un amic al meu.

PARTEA ECONOMICĂ.

Invitare la abonament. *)

Vedem că o parte însămnată dintre Români se ocupă cu cultivarea viei. Dar' într'un loc se cultivează într'o formă, în alt-loc, într'alta formă, fără ca să se iee în considerare, că lucrându-se mai cu grijă și rezultatul ar fi altul.

Cu renoirea viilor — prin nouă plantare cu „americană“ și cultivarea s'a schimbat fiind mai complicată și mulți cultivatori de groaza aceia au lăsat pustii-locurile de vie. Aceasta însă e rău, că se perde un venit însemnat.

Viile cele mai frumoase, ce cu câți-va ani înainte erau, pe „Valea Murășului“, pe la Ighiu și Țelna apoi pe Târnave și prin Bănat, astăzi numai sunt decât câte una, ici și colo. Întârzierea cu săditul s'a făcut în urma îngrozirii de spese și a nepriceperii de a lucra cu „losa americană“.

Aceasta m'a îndemnat, ca să dau în mâna On. public o carte cu instrucțiune referitoare la cultivarea viilor, așa, ca și cel care n'a mai văzut lucrând vie să se poată introduce în cultivarea ei.

*) On. Red. dela ziarul român, atât de aici, cât și dincolo, sunt rugate toate, să binevoiască a reproduce „Invitarea la abonament“ sau cel puțin să aducă la cunoștința cetitorilor apariția.

Autorul.

Spre acest scop am scris broșura „Vie-ritul“ care am împărțit'o în 3 părți după cum se va vedea mai jos, ear, acelea părți le-am subîmpărțit după timpul și felul lucrării viei, în decursul anutimpurilor.

Spre mai bună orientare alăturez aci și cruprinsul.

Prefața — Introducerea —

A.) Cultivarea viei americane.

I Cultivarea viei americane în timpul er-nii Rigorizarea.

II Cultivarea v. amer. în timpul de primăvară. Plănuirea — Sădirea — și legarea. Altiurea losei americane — Sădirea altoilor în școală — Prăsire de lose pentru ol-tuit — Punerea losei americane în școală.

III Cultivarea v. amer. în timpul verei.

Legarea și alegerea lăstarilor — Săparea a-II Altiurea în lăstari (în crepătură, copulare și ic) Plivirea și deslegarea altoilor, Săparea și legarea altoilor. Curățirea rădăcinilor la altoile din pepinărie (școala).

IV Cultivarea viei americane în timpul toamnei.

Tunderea americanei — Îngroparea.

B.) Cultivarea viei nobile.

I Cultivarea viei nobile — primăvara.

Sădirea — Desgroparea și tunsul — Păruirea și cercuitul — Cultivarea în cordoane — Curățirea rădăcinilor — Legarea și săparea I și a II Stropirea sau pumparea viilor.

II Cultivarea viei nobile — vara.

Legarea și săparea a-III Curățirea rădăcinilor de a II-oară Pumparea de vară Legarea și săparea de a 4-oară.

III Cultivarea viei nobile — toamna.

Culesul strugurilor — Storcerea strugurilor. Manipularea vinului — Tunsul și îngropatul viilor.

IV Cultivarea viei nob. eară.

Săparea printre rânduri — Gunoirea.

C.) Inimici viei de vie.

Filocsera — Peronospora — Molia de vie Alți inimici ai viei.

Cuprinsul se va estinde pe 9—10 coale tipărite frumos și însoțit de o mulțime de figuri, care esplică textul.

Prețul e 70 cr.

Dacă numărul abonaților va fi suficient atunci prețul va fi mai scăzut.

Doritorii se pot adresa cătră subscrisul.

Măderat, 25, Ianuarie 1898.

(Magyarát, u. p.Pankota).

Petru Vancu.

învățător.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului.“

Impărțire de semințe.

Vestim prin aceasta pe toți membrii Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului, că subscrisul comitet a luat tăria de a împărți în primăvara a. c. tre membrii Reuniunii și în mod gratuit menșă de trifoiu, de napi de nutreț și luțernă, cum și sēmēnță de cânepă italiă. Cererile să se adreseze subscrisului comitet până cel mult la 1/13 Martie.

Membrii împărțiiți în anii trecuți comențuri sunt rugați a ne face raport pre modul de purcedere la prăsirea plantelor amintite și despre rezultatul recoltei. Totodată amintim de pe acum, că membrii nu pot reflecta la beneficiul de fi împărțiiți cu semințe în mod gratuit, comitetul se angajează a procura semințele bune și mai ieftine pentru ori-cine i-se adresa în sensul avisului, ce-l vom publica după-ce ne vom fi câștigat dela firmele ditate o consemnare a prețurilor.

Sibiul, 9 Februarie n. 1897.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului.“

C. Comșa, președinte. V. Tordășian, secretar.

Premii pentru stîrpirea pasărilor stricăcioase.

In conformitate cu avisul meu dte 1 februarie a. c. Nr. 18, comisiunea economică a comitatului Sibiul, cu privire la stîrpirea de pe teritoriul comitatului a vrăbiilor căcioase a hotărît a împărți următoarele premii:

1. Pentru 2 vrăbii 1 cr.
2. Pentru 4 ouă de vrăbie deasemenea 1 cr.

Premiile le vor distribui primăria comunale (în orașele Sibiul și Sebeșul-a căpitanatele orașenești) pe lângă arșă vrăbiilor omorite respective pe lângă tarea ouălor întregi (nesparte) de vrăbiile pentru evitarea eventualelor înșelăciuni biilor arătate după primiare li-se taiă petele, ear' ouăle se vor sparge.

Atragem atențiunea fruntașilor noștri la sate asupra acestei hotăriri a comitetului economic cu adausul, ca să o aducă cercuri cât mai largi la cunoștință.

Sibiul, 11 Februarie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului.“

D. Comșa, președinte. V. Tordășian, secretar.

Pe capul meu încă a fost o cosniță cu stup, carele îndată ce am ajuns acasă a roit, roiul eară a roit, și așa stupii mi-s'au înmulțit. Așa m'am apucat și eu de stupărit.

Nadab, 28 Ianuarie 1898.

Demetriu Boariu,
învățător.

Poesii populare.

(Din Bănat)

Frunză verde brad înalt
Nu sunt fete ca'n Bănat,
Cu ochi negri ca neghina
Gură dulce ca smochina.
Frunză verde duginiș
Nu sunt fete ca'n Timiș,
Înalte și sprincenate
Gingășiele și curate,
Și spre dragoste plecate
Nu găsești în altă parte.
Că'n Timiș îi apa dulce
El le face-așa plăcete.
Că se scaldă în el teș
Și es fete tot pe-ales.
Bănat, Bănat, țară frumoasă
Spune-mi unde e mea mireasă!
În țara ta?

Căci căutând călar pe cal
Nouă sate am umblat
Și de densa tot n'am dat,
Și de dorul ei mai mor
Spune-mi unde-i al meu dor.
O tu june, junelaș
În zadar mă întrebași,
Căci eu răspuns nu-ți voi da
Că nu ești din țara mea,
Ești din partea Crișului
Din jurul Beiușului.
Nu-s de tine bănățene
Cu țipele gălbinele,
Cu ochii de vioarele
Și cu buze subțirele,
Cu sprincene înbinate
Plătesc nouă comitate.
Ca ficiorii din Bănat
Numai găsești în alt sat.

* * *

Foaie verde din grădină
Smulgete-aș din rădăcină,
Să te sădesc la fântână,
La fântână, la sălcuță
Unde se spală a mea drăguță.
Cu săpun și cu albele
În ciuda muerii mele,

Spele-se cât s'o spăla
Tot nu-i ea nevasta mea.

Frunză verde leoștrică
Primăvara-i noaptea mică
Nu-i d'a prinde ibovnică,
Până-n luna lui Brumari
Că atunci is nopțile mari.
Dormi cu mândra cât îți place
Și tot ziuă nu se face,
Și dormi cu mândra pe mână
Pân' se face ziua bună.

Cucule pasăre grasă
Ce te lași la noi pre casă,
Ori îți foame, ori îți sete
Ori îți dor de codrul verde.
Nu mi-e foame, nu mi-e sete
Ci mi dor de codru verde,
Că am iubit eu trei fete,
Una-n deal ca un păhar
Una-n vale ca și-o floare
Și una-n ulița mare
Aia-mi rupse inima;
Ea mi-o rupe, ea mi-o leagă
Cu-un firuț de apă neagră
Și cu cipcă dela chică
Că am iubit'o de mică

Și-am iubit'o și de mare
Căci ea părebe nu are.

Dragu-mi de fata mică
Că'm dă gură fără frică,
Și-mi drag de fata naltă
Că'm dă gură peste poartă.
Nana mea cea cu cocori
Imi dă gură prin stobori,
Și la mari și la micuți
Și la feciori de persecuți,
Și la micii și la mai mari
Și la feciori de generali.

Dragu-mi mândră de tine
Când te vîd încinsă bine,
Cu cătrânța dela mine
Cumpărată din Cetate
Cu trei zloți și jumătate,
Cumpărată din Fabric
Că n'am dat pe ea nimic.

Culese de Ioan Vulpe, ped.

NOUȚĂȚI

Arad, 18 Febr. n. 1898.

Săbătieii. Un ziar local maghiar nici după moarte nu iartă pe decedatul Aurel Suciu. Ear cât despre înmormântare, *tricolorul* ce s'a văzut, îi scoate din fire pe „patrioții.“ Oca-rește poliția că de ce a îngăduit ca statul să fie astfel batjocorit de „trădătorii de patrie“ și cere „să se ia măsuri contra agitatorilor...“

„Arad és Videke“ mai are apoi știre că s'ar fi agitat și în biserică ș'anume prin vorbirea d-lui V. Mangra. Vom publica însă această vorbire. Patrioții pornească atunci proces de presă, dacă vor avea de ce... Dar să injure așa, de pomană, e curată sel-băticie.

Parastas pentru regretatul Dr. Aurel Brote s'a servit Duminecă la 6 Faur n. în biserică gr. ort. din Sibiu cetate. La acest act a servit părintele protopresbiter Ioan Papiu, pa-roch local. Cântările ocazionale le a esecutat cu multă frumusețe și dibă-cie „Reuniunea română de muzică din Sibiu“ sub conducerea directorului de muzică G. Dima. Reuniunea aceas-ta de muzică, carea prin prestațiunile ei a ridicat actul jalnic și-a implinit o plăcută datorință față de întemeietorul, primul president, membru onorar și fondator al ei. Plăcută și adâncă impresiune au produs asu-pra auditorului — numeroase rudeni și amici ai decedatului — esecutarea cântărilor „Plâng și mă tânguiesc“ și „Ce e viața noastră“?

Stipendiul de stat de 500 fl., merit pen-tu clericii absolvenți din archidieceza Tran-silvaniei, a fost votat de consistoriul archi-dieceza din Sibiu dlui Iosif Enescu, cleric absolut și ascultător al facultății filosofice dela universitatea din Budapesta.

Încă unul! Din Sighetul Marmăției se acrie că vicșpanul Kutka Kälman, sfetnic regesc, s'a aruncat în apa Isei, unde l'au găsit inecat, într'un loc unde apa abea era de două palme.

S'a sinucis în chipul acesta puțin potrivit unui *magnat* ca să scape de rușine mare. Un cumnat al lui păgubise adevă masa orfanală cu vre-o 100.000 fl. ear din banii acestia au trecut mulți și prin mâinile vicșpanului. A mai fost amestecat și în furturile pădurilor dela Maidanca.

Eată floarea nației maghiare!

Cavalerismul maghiar. Pazmandy ear' și-a dat în petec. A voit să dovedească anume cavalerismul maghiar și a scris o dare de seamă despre jocul artistei *Tina di Lorenzo*, care tocmai acum joacă la un teatru din B-Pesta. Nepricipând însă multe din ale artei, Pazmandy s'a acățat de persoana actriței, scriind că ea a fost (odaliscă) în haremul sultanului și prin urmare, că nu știe dacă e doamnă ori domnișoară. Se înțelege că obrăznicia aceasta a supărat mult pe marea artistă, precum și pe toți italienii din B-Pesta, cari au și dat o declarație contra lui Pazmandy, unul din ei l'a și provocat la duel, Artista a declarat că nu mai vine în țara ungurească unde „cavalerii“, sunt atât de neciopliți.

Liturgia de diamant a episcopului Stros-mayer. Se telegrafiază din Agram, că alaltă-eri s'a serbat jubileul liturghiei de diamant a episcopului Stros-mayer. După liturghie, Academia Slaviilor de Sud a ținut o adunare sărbătorească, unde a vorbit Dr. Antoniu Bauer, arătând pe jubilanțul ca bine-făcătorul poporului. În Diacovar asemenea s'a sărbătorit jubileul; seara a fost retra-gere cu torțe, Mercuri la 9 ciasuri Stros-mayer a ținut liturghia și o predică prin care a adus la cunoștința poporului înfin-

țarea unui seminar. După liturghie epi-scopul a primit deputațiunile numeroase.

Necrolog. Vasilie Moga de Chiher, proto-pretore în pensiuine, după o viață laborioasă dedicată binelui comun, și-a terminat cur-sul zilelor în 12 Februarie a. e. în anul 68 al căței și 38 al fericitei sale căsătorii, în Zaul de câmpie.

„Reuniune română de gimnas-tică“ intenționează a înființa *clasa in-teligentă a românilor sibiieni.*

Dorim succes!

Invitare la catafalc. Sinuciderea unei ti-nera dane, anume Ticserics, a produs mare senzație în Timișoara. Tinăre femeie era de o frumusețe rară, abea în etate pe 27 ani.

În ajun și-a petrecut la bal fiind foarte voioasă. Marți după prânz, când bărbatul ei nu era acasă, s'a incuiat în odăea ei și s'a împușcat în inimă cu un mic revolver „coliberi“. A murit imediat. Soacră-sa a gă-sit-o moartă, lungită pe padiment. Când seara sosiseră *oaspeții invitați la ciaz*, era așezată pe catafalc și luminările ardeau. A lă-sat o mulțime de epistole bărbatului ei, ru-delor și prietenelor, dela cari își ia rămas bun prin moto: „Ultima salutare“. Dela so-țul ei cere ertare; dar' n'a putut face alt-cum. Il roagă numai s'o îngroape în haine negre și s'o așeze în sicriu tras în catifea neagră. Soțul nemângăit și o fetiță de 2 ani, plâng pe tinăra soție și mamă, care a avut un sfârșit atât de tragic. Sinuciderea a săvârșit-o în accese de nervi.

Desigur soțului ti va fi scris adevăratul motiv.

Declarațiune. Ni-se cere să publicăm ur-mătoarele:

Subscrisul, prin aceasta declar, că cele scrise de dl. învățătoriu Elia Câmpian des-pre dl învățătoriu George Perime, că nu lucră tema și nu știe cum, este numai in-sinuare tendențiosă, căci dl George Perime înainte de ținerea adunării cu mai bine de 2 săptămâni a fost gata cu tema, am ceti-t'o eu însumi, și încât cunosc și eu princi-piile pedagogice, fiind și eu oare când în-vățătoriu, am aflat-o de bună.

Veltin, 8 Februarie 1898.

Ioan Muntean,
coop. gr. cath.

Ce voia Sultanul să dăruiască împăra-tului Wilhelm. S'a spus din mai multe părți că, cu ocazia călătoriei la Ierusalim a împăratului Wilhelm pen.ru a asista la sfin-țirea bisericii Mântuitorului, Sultanului ar avea de gând să-i dăruiască clădirea de pe locul în care Isus Christos a cinat pentru ultima oară cu apostolii săi, adică unde a avut loc cina cea de taină.

Acum a venit veste din Canstantino-pol că sultanul și-a luat de seamă și că el nu va dăruia această clădire nici împăratului Germaniei și nici altui suveran.

Se crede că a influențat asupra sultanu-lui Papa și toată lumea catolică, indignați cum erau ca locul acela s'fint să agungă în stăpânirea protestanților.

De multe sute de ani catolicii cer acel loc dela turci, fără să'l fi putut căpăta; mai mulți împărați ai Rusiei au făcut de asemenea în zădar astfel de cerere.

Acum, dacă Sultanul ar fi cedat împăra-tului german acel loc s'fint, s'ar fi iscat de sigur conflicte grave diplomatice.

Petrecerea din Mehadia. Luni în 2/14 l. c. a arangiat corul vocal bisericesc gr-or. rom. din Mehadia un concert împreunat cu reprezentațiune teatrală de diletanți și dans. Toată comuna așa zicând era în fer-bere de nerăbdare. Seara la 7 ore deja se putea vedea pe ușa hotelului transparentul corului vestind petrecerea românească. In-ceputul era fixat pe 8 ore seara, dar' oas-peții s'au adunat cu mult mai înainte în așa număr frumos, încât oaspeții sosiți mai târziu cu trenul abia au putut străbate în sală. Se începe concertul. Punctul 1 al programului a fost „Motto“ cor mixt compus de fostul dirigint al corului (al cărui nume din *causa scusabilă* îl retac) al 2-lea „Dela mine“, cor mixt arangiat de X (?), apoi „Briv Mehadioi“, cor mixt arangiat eară

de X (?) cea din urmă cântare a fost „Toaca“ cor mixt de G. Musicescu. Toate patru piese au fost executate binișor și spre lauda dlui dirigint făcător dl N. Mergea, dar' cu deosebire perfect s'a exe-cutat „Moto“ și „Toaca“ la cererea publi-cului a trebuit ca „Toaca“ să se repeteze încă odată. (Aceste două cântări au fost instruate de fostul dirigint al corului. Așa sunt informat.) A urmat apoi piesa tea-trală „Dela Sate“ de N. Macovișteanu, în 4 acte, carea a fost bine învățată deorostul dar' puțin studiată, căci cu excepțiunea co-ristului M. Belba, ca chinezul Pavel Bu-suioc, N. Sandu, ca fibiriu, precum și G. Grecu, ca preotul tinăr, cari și-au jucat rola de minune exact, ceilalți nu au jucat tocmai bine, însă ca începători merită laudă.

Înainte dar' bravilor coriști! Nu vă dis-gustați de fleacurile unor proști, fără simț și îngâmfati, ci nisuiți pe calca pe carea sunteți să vă servească spre lauda neamului românesc. Așa apoi sperez că toate se vor îndrepta, ba chiar și „ciardaș“-ul care s'a jucat, în viitor va fi lăsat afară din program, când e vorba de petrecere ro-mânească. Phyllax.

Explosie pe mare. În portul Havana s'a întâmplat o mare nenorocire. Vasul de războiu „Maine“ în urma unei explozii a fost aruncat în aer. Numărul victimelor trece peste o sută oameni. Cei mântuiți s'au refugiat pe un vas de războiu spaniol și pe un vapor american.

Se crede că toți oficerii au scăpat deși doi lipsesc până acuma.

Mulțumită publică.

Cu prilejul trist a morții și înmormântării mult adoratului nostru Ioan A. Macaveiu, student universitar, ne-a venit din toate păr-țile atâtea adrese de condoleanță, în cât ne este peste putință să răspundem flecăruia deosebit.

Exprim deci pe această cale, în numele adânc intristatelor familii, cea mai sinceră mulțumire tuturor acelora cari au luat parte la jalea noastră și ne-au mângăiat în zilele de durere.

Arad, 5/17 Februarie 1898.

Dr. Stefan C. Pop,
advocat.

Cursul pieței de săptămână din Arad.

Grăul de frunte . fl.	11.20	până	12.20
„ „ rënd . „	11.30	„	11.40
Secara	8.10	„	8.20
Orzul	5.60	„	4.80
Ovăzul	6.20	„	6.30
Cucuruzul	4.80	„	5.—

Prețul făinei:

Făina albă	Nr. 00	fl.	20.80
„ „	0	„	20.20
„ „	1	„	19.90
„ „	2	„	19.60
„ „	3	„	19.30
Făina pentru pâne „	4	„	19.—
„ „	5	„	18.60
„ „	6	„	18.40
„ „	7	„	17.10
„ „	7b	„	15.80
„ „	8	„	11.80
Tărîțe	„	„	4.30

Tergurile din săptămâna viitoare.

8—14 Februarie st. v.

8 Duminecă Alțina 9/21. Luni Ciachi Gărbău, Papolța, Sereda Murășului 10/22 Marți Chendu mic 11/23 Mercuri Bachnea Rodna veche, Tagu 13/24 Joi Borșa Ghiocchio — Alfalău, Mercurea, Sec, Cristurul — secuesc, Abrud Recas Sarvaș Crispatak Goroslăul mare 14/26 Sâmbătă Turda, Dej Zlatna.

Oarele de consultațiune ale dom-nului doctor Bordia sunt: 9—11 a. m. și 2—4 p. m. în Ti-mișoara (fabric) strada Andrassy Nr. 18.

Poșta redacției

N. Onciu, *Ozora.* Cum e sfirticat? Dacă pe dinafară, vina e posta.

G. Perime, *Velf.* E destul dacă publicăm aceea dovadă.

N. Onciu, (*Ozora-Uzdin.*) Foare intere-santă. Se va publica în numărul viitor.

Ulpus in S. În nureșul viitor.

G. Jian, Oravița. Noi nu mai avem. Cereți printr'o cartă postală librăriei Ciurcu Bra-șov.

Mioc O. *Anina.* Mulțumim de caldele D-Tale cuvinte.

Poșta administrației.

D. E. Ioanovici, învățătoare. *Utwin.* Dela noi vi se trimite regulat sub Nr. 1865 al adresei, rog reclamați la postă d'acolo. Nr. 4 și 5 Vi i-am trimis din nou.

Bibliografie. A apărut „*Carte de Instruc-țiune Militară pentru școalele de șargi, de Infanterie ces. și reg. compusă de Dimi-trie Bardoși, supralocotenent C. și reg. în regimentul de infanterie Nr. 27.*“

Editura autorului în *Oradia-Mare.*

ULTIME ȘTIRI

Uneltiri miselești.

Budapesta, 18 Febr.

„*Magyarország*“ publică un articol plin de minciuni, cu scopul vedit să compromită însă Fondul Gojdu, spunând că din acești bani o parte mare se folosesc pentru agi-tațiuni. Ba spune că s'a dat din acest fond și pentru sporirea *Fondului Iancu.*

PROCESUL ZOLA.

(Ziua a noua.)

Paris, 16 Febr.

Ziua de azi se poate numi glorioasă pentru armata franceasă. Generalul *Pelieux*, ascultat a patra oară ca mar-tor, a ținut o strălucită și mare vor-bire. El a apărut judecățile aduse în procesul *Dreyfuss* și *Eszterházy*. Apos-trofând pe Zola, a zis următoarele:

„Trebue să mă revolt în contra infamiei ce se aruncă asupra noastră, nu mai pot suferi aceasta și declar, că e o muncă de crimi-nal a căuta să sdrobești ineredea armatei față de șefii sei; pentru-că dacă soldații numai au încredere în căpeteniile lor, ce o să poată face acestia în ziua pri-mejdiei care poate că e mult mai aproape decât s'ar presupune?“

„Zola vrea să fie și aci autorul u-nui nou „*Debacle*“: vrea să câștige glorie înaintea acelei Europe din care Franța va fi ștearsă. (Aplause îndelungate.) Am fi fost fericiți dacă pe *Dreyfuss* l'ar fi achitat. Achitarea dovedea că în armata francesă nu sunt trădători, ear' că s'a găsit, pe toți ne întristează.“

Mari ovațiuni s'au făcut acestui vrednic oficer ale cărui cuvinte au pătruns adânc în sufletele juraților.

Ziua a zecea.

Paris, 17 Februarie.

S'au ascultat ca martori colonelul *Pic-quart*, generalii *Pelieux* și *Gonse*.

Cel dintăiu a căutat să convingă că vi-novat nu *Dreyfus* este, ci *Eszterházy*.

Cesti din urmă au produs mare uimire spunând că da, au fost acte secrete pe teme-iul cărora s'a osindit căpitanul *Dreyfuss*. Acele nu se pot însă aduce aici.

Editor: Aurel Popovici-Barciann.
Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

„ORAVIȚANA“ SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORAVIȚA

CONVOCARE

Pe temeiul §-lui 16 a statutelor, Domnii acționari ai societății, „ORAVIȚANA“ (Cassă de păstrare poporală) sunt poftiți la a

V-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Oravița, Joi în 10 Martie 1898 st. n. la 10 ore înainte de amiază, în localul institutului cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul comisiei verificatoare și constituirea biroului.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raport anual al inspecțiunii.
4. Stabilirea bilanțului, împărțirea profitului curat și votarea absolutului pentru direcțiune și inspecțiune.
5. Alegerea a doi membri în inspecțiune
6. Eventuale propuneri conform §-lui 17 a statutelor.

Din ședința consiliului comun ținută în 12 Febr. 1898.

Direcțiunea.

Activa	Contul bilanț		Pasiva	
Casa în număr	3.706	74	Capital:	
Escompt de cambii 148.310 fl. 63 cr.			2000 acții à 50 fl.	100.000 —
Escompt de cambii cu acop. hip. 242.166 „ — „	390.476	63	Depuneri spre fructificare	440.262 06
Imprumut hipotecar	318.305	68	Fond de rezervă 15.531 fl. 68 cr.	
Credite personale	7.186	47	Fond de rezervă disponibil 4.388 fl. 64 cr.	19.920 32
Efecte	1.220	—	Fond de pensiuine	1.500 —
Diversi debitori	8.373	66	Fond cultural	980 22
Mobilier 976 fl. 09 cr.			Reescompt de cambii	140.825 50
după amortisare de 10% 97 fl. 60 cr.	878	49	Interese transitoare pe 1898	9.293 37
			Dare după interese capitalisate	1.088 99
			Dividendă neridicată	350 —
			Diversi creditori	3.100 98
			Profit curat	12.826 23
	730.147	67		730.147 67

Regii	Contul Profit și Perdere		Venite	
Interese depuneri	22.419	79	Interese escompt	25.418 40
Interese reescompt	4.186	37	Interese hipotecare	21.679 34
Salar și remunerațiunii	5.635	64	Interese credite personale	529 43
Chirie	305	—	Interese efecte	80 —
Spese de birou, porto postal comp. de timbru, prenumerațiuni scopuri de binefacere și diverse spese	1.352	80	Provisiuni, comp. de scris, și diverse venite	4.949 28
Contribuție directă, comunală și dare după int. capitalisate	5.413	37		
Interesele fondului de rezervă	418	65		
Amortisare din mobilier	97	60		
Profit curat	12.826	23		
	52.656	45		52.656 45

Oravița, 31 Decembrie 1897.

Ilie Trăilă, director

I. Perian, contabil

DIRECȚIUNEA:

I. Tamașel, G. Popoviciu, Al. P. Popovici, P. Roșu, Dr. P. Cornean, Dr. A. Manguica, G. Dragoescu, P. Pascu, T. Stanca, I. Bota
a d m i n i s t r a t o r i.

Conturile prezente, confrontându-se cu registrele principale și auxiliare s'au aflat exacte.

I n s p e c ț i u n e a:

B. Muntean, președinte.

I. Stoian.

M. Fometescu.

N. Băiș.

D. Corcan.